

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Številka: IPP-0070-7/2015/57

Ljubljana, 16.2.2016

EVA 2015-2611-0046

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Zakon o varstvu pred diskriminacijo (2015-2611-0046) – novo gradivo št. 2

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-16 in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na seji dne pod točko..... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o varstvu pred diskriminacijo (EVA 2015-2611-0046) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem postopku.

mag. Darko KRAŠOVEC
GENERALNI SEKRETAR

Priloge:

- predlog zakona

Prejemniki:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti, MDDSZ,
- Tatjana Strojjan, sekretarka, MDDSZ.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Martina Vuk, državna sekretarka, MDDSZ,
- Peter Pogačar, državni sekretar, MDDSZ,
- Mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti, MDDSZ,
- Tatjana Strojjan, sekretarka, MDDSZ

5. Kratek povzetek gradiva:

Predlog zakona o varstvu pred diskriminacijo je pripravljen z namenom ureditve statusa organa za spodbujanje enakega obravnavanja (Zagovornika načela enakosti), ki bo skladen s pravnim redom Evropske unije, na kar je bila Republika Slovenija opozorjena z uradnim opominom Evropske komisije. Obstoječa ureditev se spreminja ravno v delu, ki se nanaša na položaj zagovornika/zagovornice načela enakosti (v nadaljevanju: zagovornik), njegove naloge in pristojnosti. Ob tem so dodane oziroma posodobljene še posamezne druge določbe (npr. dodane definicije oblik diskriminacije, opredelitev možnosti sodelovanja nevladnih organizacij v pravnih postopkih), ki so posledica dosedanje prakse, razvoja prava in politike na področju nediskriminacije.

V novem gradivu št. 1 so upoštevane in usklajene pripombe, ki smo jih prejeli po seji Vlade z dne 11.2.2016, v novem gradivu št. 2 pa so upoštevane in usklajene dodatne pripombe generalnega sekretariata Vlade.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MDDSZ	2611-11-0083 Izplačila denarnih nadomestil brezposelnim	1826 Transferji brezposelnim	30.000	200.000
SKUPAJ			30.000	200.000
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu /				
II. Finančne posledice za državni proračun Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ocena stroškov delovanja zagovornika kot samostojnega državnega organa je 200.000 EUR/letno. Stroški zajemajo materialne stroške, plače zaposlenih ter stroške za raziskave in ozaveščanje				

(podrobneje v tabeli).

Vrsta stroškov	Znesek
Materialni stroški	
Pisarniški material	3.500 EUR
Stroški obratovanja (ogrevanje, vzdrževanje, elekrika itd.)	5.000 EUR
Stroški službenih poti	10.000 EUR
Drugi materialni stroški (nakup računalnikov, kopirnega stroja, telefon itd.)	6.500 EUR
Raziskave in ozaveščanje	
Raziskave, študije, analize	25.000 EUR
Ozaveščanje in informiranje	20.000 EUR
Plača	
Zagovornik/zagovornica - funkcionar/funkcionarka	50.000 EUR
Namestnik/namestnica - sekretar/sekretarka	38.000 EUR
Višji svetovalec/svetovalka	24.000 EUR
Svetovalec/svetovalka	18.000 EUR
Skupaj	200.000 EUR

Do vključitve v proračun se bo organ financiral iz finančnega načrta MDDSZ. Sredstva za vzpostavitev in delovanje v letih 2016 in 2017 bodo zagotovljena na proračunski postavki 1826 - Transferji brezposelnim.

V primeru neureditve statusa zagovornika kot organa za spodbujanje enakega obravnavanja v skladu z direktivami EU sledijo nadaljnji postopki pred Evropsko komisijo in Sodiščem EU. Denarne kazni za neizpolnitev obveznosti se gibljejo od najnižje pavšalne kazni, ki za Republiko Slovenijo znaša 502.000 EUR, do dnevni kazni, ki se gibljejo med 601 - 36.036 EUR.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

/

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Predlog zakona je bil dan v javno razpravo dne 25. 5. 2015 z objavo na spletni strani http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/. Organizirana sta bila dva javna posveta, ki sta potekala na MDDSZ 2. 6. 2015 in 16. 6. 2015. Predlog zakona je obravnaval tudi Strokovni svet za enakost spolov na 3. seji, 1. 7. 2015. V razpravo so bile vključene nevladne organizacije, predstavniki/ce zainteresirane javnosti, predstavniki/ce strokovne javnosti ter občine in združenja občin. Mnenja, predloge, pripombe so posredovali: Zagovornik načela enakosti, Amnesty International Slovenije, Mirovni inštitut, PIC, Konfederacija sindikatov Pergam, Društvo OVCA, Center antidiskriminacije, Zveza Sožitje, YHD-Društvo za teorijo in kulturo hendikepa, TransAkcija-Legebitra ter Strokovni svet za enakost spolov.

Prejeti predlogi in pripombe so bili **večinoma** upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- predlogi določb, ki posegajo v že sprejete določbe (opustitev razumne prilagoditve namesto zakonsko določene primerne prilagoditve). Upoštevanje predloga vodi v terminološko neskladnost s pojmi, ki so opredeljeni v področni zakonodaji (npr. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov);
- predlogi določb, ki vsebinsko ne sodijo v predlog zakona (v zvezi z opravičevanjem rasizma, segregacijo, spodbujanjem sovraštva in nasilja kot oblik diskriminacije);
- širjenje pristojnosti nosilcev nalog v smislu njihove posebne odgovornosti (sprejem resolucije o nacionalnem programu za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije, sprejem vladnih izvedbenih akcijskih načrtov). Naloge področnih nosilcev nalog na področju nediskriminacije so že opredeljene v področnih izvedbenih dokumentih.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

Dr. Anja KOPAČ MRAK
M I N I S T R I C A

Priloga:

- predlog sklepa
- predlog zakona

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-16 in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na seji dne pod točko..... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o varstvu pred diskriminacijo (EVA 2015-2611-0046) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem postopku.

mag. Darko KRAŠOVEC
GENERALNI SEKRETAR

Priloga:

- predlog zakona

Prejemniki:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

ZAKON

O VARSTVU PRED DISKRIMINACIJO

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pripravilo predlog novega zakona o varstvu pred diskriminacijo, ki bo nadomestil Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZUNEO), predvsem zaradi nove ureditve statusa organa za spodbujanje enakega obravnavanja oziroma organa za enakost (*ang. Equality body*), v Sloveniji zagovornika / zagovornice načela enakosti, ki bo skladen s pravnim redom Evropske unije, na kar je bila Republika Slovenija opozorjena z uradnim opominom Evropske komisije. Ureditev se zaradi tega najbolj spreminja ravno v delu, ki se nanaša na zagovornika/zagovornico načela enakosti (v nadaljevanju: zagovornik). Ob tem so bile dodane oziroma posodobljene še posamezne druge določbe (npr. sprememba naslova zakona, dodane definicije drugih oblik diskriminacije, posebna tožba za varstvo pred diskriminacijo, opredelitev možnosti sodelovanja zagovornika in nevladnih organizacij v pravnih postopkih), ki so posledica ugotovljenih pomanjkljivosti, dosedanje prakse, razvoja prava in politike na področju nediskriminacije.

Položaj in status zagovornika, kot je urejen v ZUNEO, je bil ob sprejemu zakona edini možni kompromis, saj takrat ni bilo politične volje za drugačno, bolj neodvisno organizacijsko strukturo, čeprav so se že ob vzpostavitvi zagovornika pojavljali pomisleki glede zadostne neodvisnosti, zlasti v smislu finančne samostojnosti in statusne oblike. Državni zbor RS je ob obravnavi poročil zagovornice in zagovornika za leti 2007 in 2008 Vladi RS priporočil, da preuči ustreznost zakonske ureditve položaja zagovornika in finančnih osnov za delovanje te institucije ter preuči možnost zagotovitve delovanja zagovornika kot samostojnega organa (podobno pa tudi leta 2009). Na neustreznost ureditve so opozarjali tudi Varuh človekovih pravic, Odbor ZN za odpravo diskriminacije žensk (CEDAW odbor), Evropska Komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), kakor tudi bivši Urad Vlade RS za enake možnosti. Vlada Republike Slovenije je leta 2011 ustanovila Medresorsko delovno skupino za pripravo sprememb in dopolnitev ZUNEO, ki naj bi pripravila ustrezen predlog zakona. Delovna skupina je zaradi pomanjkanja usmeritev glede ustrezne organizacijske strukture zagovornika ob nastopu nove Vlade RS leta 2012 prekinila z delom.

Po ukinitvi Urada za enake možnosti in prenosom njegovih nalog na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) leta 2012 se je iskanje ustrezne rešitve nadaljevalo v okviru ministrstva. Kot najbolj ekonomična rešitev je bila takrat izpostavljena razširitev pristojnost Varuha človekovih pravic še s pristojnostmi, ki jih od Republike Slovenije v zvezi z varstvom pred diskriminacijo zahtevajo direktive EU. V zvezi s tem se je pojavilo vprašanje nujnosti spremembe Ustave RS, saj je Varuh človekovih pravic pristojen za varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil (159. člen), medtem ko bi moral organ za enakost posegati tudi v zasebni sektor. Prevladujoče mnenje je bilo, da bi bilo za razširitev varuhovih pristojnosti treba spremeniti Ustavo RS, za kar v tistem trenutku ni bilo zadostne politične podpore. Prizadevanja za ustrezno ureditev so se nadaljevala v smeri zgolj administrativne umestitve zagovornika k varuhu človekovih pravic, vendar s strani varuha ni bilo naklonjenosti za takšno rešitev. Ker je bil hkrati z Uradom za enake možnosti v okvir MDDSZ premeščen tudi zagovornik, zaradi česar se je njegov položaj v smislu samostojnosti še oslabil, je Evropska Komisija februarja 2013 v okviru projekta EU PILOT 4500/13/JUST na Republiko Slovenijo naslovila vprašanje in prošnje za pojasnitev v zvezi z izpolnjevanjem zahtev nediskriminacijskih direktiv s poudarkom na položaju nacionalnega telesa za enakost, torej zagovornika. Slovenija je v odgovoru Evropski Komisiji navedla, da se zaveda potrebe za dopolnitev

zakonodaje, ki se nanaša na status zagovornika in da je v postopku priprave novega zakona, ki bo podrobno uredil njegov položaj. Ker Republika Slovenija Evropski Komisiji ni posredovala novega zakona ali vsaj njegovega predloga, je Evropska Komisija zavrnila odgovor Republike Slovenija in odločila, da bo nadaljevala postopek z uvedbo ugotavljanja kršitev v skladu s členom 258 Pogodbe o delovanju Evropske Unije.

Na podlagi navedenega je Republika Slovenija dne 10. 7. 2014 prejela uradni opomin Evropske komisije (št. kršitve 2014/2093) zaradi domnevne nepravilnosti pri prenosu 13. člena Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. 6. 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, 12. člena Direktive Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi in 20. člena Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano). V slovenski pravni red naj bi bile neustrezno prenesene določbe, ki se nanašajo na vzpostavitev organa za spodbujanje enakega obravnavanja – zagovornika. Evropska komisija v uradnem opominu izraža pomisleke glede statusa in delovanja organa za spodbujanje enakega obravnavanja - zagovornika načela enakosti ter izvajanja neodvisnih študij o diskriminaciji. Obstoječa ureditev zagovornika naj bi bila neustrezna, ker: (1) enoosebna sestava tega organa vzbuja dvom glede dejanske in praktične sposobnosti učinkovitega proučevanja pritožb in zmožnosti zagotavljanja konkretne pomoči žrtvam diskriminacije, (2) institut zagovornika nima zagotovljenih potrebnih in zadostnih človeških in materialnih virov za učinkovito opravljanje nalog v boju proti diskriminaciji, (3) zagovornik dejansko nima statusa neodvisne pravne osebe, ampak dela v okviru vladne strukture, ki ni neodvisna, kar vzbuja dvom glede neodvisnega delovanja zagovornika v praksi, zlasti ko so prijavljeni ali ugotovljeni primeri diskriminacije v javni sferi, (4) dvome glede neodvisnosti, zlasti glede neodvisnega izvajanja nalog, predvsem pri proučevanju pritožb v javnem sektorju, vzbuja tudi postopek njegovega imenovanja in možnost razrešitve. Evropska komisija prav tako izraža dvom o ustreznem izvajanju določb direktiv, ki se nanašajo na izvajanje neodvisnih študij, raziskav in analiz v zvezi z diskriminacijo. Zastavlja se ji vprašanje neodvisnosti študij, poročil in priporočil o vseh vprašanih v zvezi z diskriminacijo, saj jih na področju enakega obravnavanja moških in žensk sedaj opravlja Sektor za enake možnosti, ki deluje v okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Prav tako opozarja, da nihče ne izvaja študij ali neodvisnih raziskav o diskriminaciji na podlagi etničnega porekla ali rase, razen za tri priznane manjšine, ki jih izvaja Urad za narodnosti.

Evropska zakonodaja na področju nediskriminacije in raznolikosti v vseh novejših direktivah¹ zahteva od držav članic, da oblikujejo poseben organ ali organe za spodbujanje enakega obravnavanja vseh oseb brez diskriminacije na podlagi različnih osebnih okoliščin (t.i. equality body). Direktive zahtevajo, da države članice imenujejo organ ali organe za spodbujanje, analiziranje, spremljanje in podpiranje enakega obravnavanja vseh oseb brez diskriminacije zaradi spola in na podlagi rase ali narodnosti, pristojnosti tega organa oziroma organov pa morajo vključevati:

- **zagotavljanje neodvisne pomoči žrtvam diskriminacije** pri uveljavljanju njihovih tožb zaradi diskriminacije, brez poseganja v pravice žrtev in združenj, organizacij ali drugih pravnih oseb, ki imajo pravico vlagati tožbe v imenu žrtev. Smisel te pristojnosti je ozaveščanje in informiranje o tem, kaj diskriminacija sploh je, svetovanje žrtvam, pomoč pri argumentaciji primerov diskriminacije, pomoč pri dokazovanju itd. Po drugi strani pa se na ta način s pomočjo organa za spodbujanje enakega obravnavanja doseže večja prepoznavnost pojava diskriminacije pri organih, ki o posameznih primerih odločajo, tj. pri inšpekcijah, sodiščih ipd.;
- **izvajanje neodvisnih študij, raziskav, analiz** v zvezi z diskriminacijo. Ko organ za

¹ **Direktiva Sveta 2000/43/ES** o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, **Direktiva Sveta 2004/113/ES** o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi in **Direktiva 2006/54/ES** Evropskega parlamenta in Sveta o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano), **Direktiva 2014/54/ES** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev. **Predlog t.i. nediskriminacijske direktive** - Direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost.

spodbujanja enakega obravnavanja ugotovi, da je neko področje z vidika kršitev prepovedi diskriminacije še posebej problematično, se lahko odloči, da bo področje podrobneje raziskal s pomočjo posebnih analiz in raziskav;

- **objavljanje neodvisnih poročil in sestavljanje priporočil** glede vseh zadev v zvezi z diskriminacijo. Na podlagi opravljenih analiz in raziskav organ za spodbujanje enakega obravnavanja ugotovi stanje na posameznem področju in lahko priporoči oblikovalcem politik, da sprejmejo ustrezne ukrepe za izboljšanje stanja;
- **izmenjavo razpoložljivih informacij na ustrezni ravni z ustreznimi evropskimi organi.**

Direktive torej opredeljujejo glavne naloge oziroma pristojnosti organa za spodbujanje enakega obravnavanja, ne vsebujejo pa natančnejših določil o organiziranosti tega organa oziroma organov. Po direktivah se zgoraj navedene naloge lahko izvajajo v posebnih institucijah, namenjenih izvajanju samo teh nalog, lahko pa se te naloge izvajajo v organih, ki so del ustanov oziroma institucij, ki so na nacionalni ravni odgovorne za varstvo človekovih pravic ali varovanje pravic posameznika/posameznice.

Iz direktiv izhaja jasna zahteva, da morajo zgoraj navedene naloge izvajati organi, ki so pri svojem delovanju neodvisni. EU pri ugotavljanju neodvisnosti oziroma samostojnosti nacionalnih institucij za spodbujanje enakega obravnavanja do sedaj ni postavila jasnih kriterijev. Glede na ureditev v posameznih državah članicah in na podlagi dosedanjih mnenj Evropske komisije o ustreznosti ureditve so med kriteriji:

- način oziroma akt ustanovitve in določitev pristojnosti;
- odgovornost posameznim državnim institucijam (ali je organ odgovoren parlamentu, vladi itd.);
- statusna oblika (organ v sestavi, agencija, sui generis organ itd.);
- ločenost od organov za oblikovanje politike na tem področju;
- način imenovanja vodilnih oziroma odgovornih oseb organa (parlament, vlada, posamezni minister/ministrica itd.);
- ločen proračun in samostojno upravljanje z njim.

Glede na stališče Evropske Komisije bo pri izpolnjevanju kriterijev upoštevala tudi sodbo Sodišča EU v zadevi C-614/10, v okviru katere je sodišče presojalo samostojnost delovanja organa za varstvo osebnih podatkov. Sodišče je v tem primeru zavzelo stališče, da je potrebno pojem »popolne samostojnosti (neodvisnosti)« razlagati v smislu, da lahko organi izvajajo svoje naloge brez zunanjega vpliva. Ti organi ne smejo biti pod nikakršnim vplivom, neposrednim ali posrednim, ki bi lahko usmerjal njihove odločitve. Funkcionalna neodvisnost je sicer nujni predpogoj za neodvisnost, vendar sama po sebi ne zadošča, da bi bil organ obvarovan pred kakršnim koli zunanjim vplivom. Namen neodvisnosti delovanja ni izključiti zgolj neposredni vpliv v obliki navodil, ampak tudi vsakršno obliko posrednega vpliva, ki lahko usmerja odločitve organa.

V zadnjem Poročilu o uporabi Direktive Sveta 2004/113/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi, COM (2015) 190 final z dne 5. 5. 2015, je navedeno, da so za boj proti diskriminaciji in zagotovitev enakega obravnavanja ključni organi za enakost, da se zagotovi dejansko izvajanje pravic v praksi. Evropska Komisija je v sporočilu o Agendi EU na področju pravosodja za leto 2020 poudarila »ključno vlogo, ki jo lahko imajo organi za enakost pri zagotavljanju učinkovitih pravnih sredstev državljanom. Komisija si bo prizadevala, da bo organom za enakost omogočila dejansko in polno opravljanje te vloge, zlasti s spremljanjem položaja in izvajanjem veljavnih pravil. Proučila bo tudi načine za razjasnitev zahtev v zvezi z organi za enakost na podlagi Direktive, zlasti ključnih pojmov neodvisnosti in učinkovitosti.« Poleg Republike Slovenije je bila v postopku zaradi kršitev zahtev EU v zvezi z organi za enakost tudi Finska, proti kateri je bila vložena tožba na Sodišče EU, ki pa je nepravilnosti že odpravila.

V zvezi s samostojnostjo in neodvisnostjo organov za spodbujanje enakega obravnavanja moramo slediti tudi Splošnemu političnemu priporočilu Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI)

št. 2: Specializirani organi za boj proti rasizmu, sovraštvu do tujcev, antisemitizmu in nestrpnosti na nacionalni ravni (13. 6. 1997), iz katerega izhaja, da je za neodvisnost delovanja organov za spodbujanje enakega obravnavanja ključen samostojen in ustrezen proračun za izvajanje nalog, ki naj bi bil potrjen v parlamentu. Med zagotovili samostojnosti oziroma neodvisnosti pa so izpostavljeni še možnost proste izbire zaposlenih, možnost prostega upravljanja s sredstvi ter možnost javnega izražanja mnenj. Eden od kazalnikov samostojnosti oziroma neodvisnosti so tudi določeni formalni pogoji za imenovanje, kakor tudi varovala proti arbitrarni razrešitvi oziroma neobnovitvi mandata vodilnih oseb. Med nalogami so izpostavljene nadzor nad izvajanjem oziroma učinkovitostjo zakonodaje s tega področja, zagotavljanje pomoči (tudi pravne) žrtvam, možnost sprožitve sodnih postopkov, obravnavanje posameznih kršitev, svetovanje, osveščanje itd.

Vlada RS je v odgovoru na uradni opomin navedla, da bo uredila položaj zagovornika do konca junija 2015, ko poteče mandat trenutnemu zagovorniku in nato s sklepom št. 54204-50/2014/9 z dne 29. 10. 2014 naložila Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pripravi predlog ureditve za vzpostavitev samostojnega telesa, ki bo skladen s pravom Evropske unije in mednarodnimi standardi ter bo organu zagotavljal ustrezno neodvisnost. Zaradi številnih pobud in zahtev po dodatnem strokovnem usklajevanju predloga novega zakona ni bilo mogoče pripraviti v zastavljenem roku, zato je Vlada RS na podlagi tretjega odstavka 11.a člena ZUNEO podaljšala mandat trenutnemu zagovorniku do uveljavitve novega zakona o varstvu pred diskriminacijo. MDDSZ je (na podlagi neformalnih informacij, da namerava Evropska Komisija podati obrazloženo mnenje) Evropsko komisijo dvakrat (3. 9. 2015 in 20. 11. 2015) obvestilo o predvidenem novem časovnem načrtu za sprejem zakonskih sprememb, ki bodo ustrezno uredile status zagovornika, v zadnjem dopisu s sprejemom predloga zakona na Vladi RS do konca leta 2015 in v Državnem zboru RS do marca 2016 ter z operativno vzpostavitvijo zagovornika v sredini leta 2016. Evropska komisija redno spremlja dogajanje v zvezi z ureditvijo statusa zagovornika, zato je pričakovati, da bo v primeru nadaljnjih odlogov ureditve takoj nadaljevala postopek proti Republiki Sloveniji, kar pomeni, da bo najprej podala obrazloženo mnenje in potem zadevo zaradi neustreznega prenosa direktiv predložila Sodišču EU.

2. CILJI, NAČELA IN POGLATIVNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglaviten cilj predloga zakona je dosledna uskladitev slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije, predvsem zagotovitev ustrezne samostojnosti organa za spodbujanje enakega obravnavanja, ki bo zadostil vsem zahtevam direktiv, katerih kršitev v uradnem opominu ugotavlja Evropska Komisija.

Naslednji cilj predlaganega zakona je večja jasnost in razumljivost nediskriminacijske zakonodaje, ki omogoča, da osebe nedvoumno razumejo, katere pravice jim na podlagi zakona in v okviru sprejetih direktiv EU pripadajo, kakor tudi večja uporabnost zakonodaje z vidika njenega izvajanja.

Predlog zakona o varstvu pred diskriminacijo je bil pripravljen z namenom:

- urediti status zagovornika v skladu z pravnim redom Evropske unije,
- jasneje opredeliti pojem varstva pred diskriminacijo in določiti oblike diskriminacije,
- opredeliti tudi hujše oblike diskriminacije,
- jasneje opredeliti prepovedana ravnanja,
- jasneje določiti pristojnosti, ki jih imajo posamezni državni organi, lokalne skupnosti in nosilci javnih pooblastil v zvezi z uresničevanjem načela enakega obravnavanja,
- jasneje določiti pristojnosti, ki jih imajo vlada in drugi državni organi v zvezi z nadzorom nad izvajanjem zakona,
- urediti možnost sodelovanja nevladnih organizacij in zagovornika v sodnih, upravnih in drugih postopkih v primerih zatrjevanih kršitev načela enakega obravnavanja.

S predlogom zakona se zasleduje cilje, opredeljene v:

- 14. členu Ustave Republike Slovenije (enakost pred zakonom),
- Direktivi Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L št. 180 z dne 19. julija 2000, str. 22),
- Direktivi Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L št. 303 z dne 2. decembra 2000, str. 23),
- Direktivi Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L št. 373 z dne 21. decembra 2004, str. 37),
- Direktivi 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) (UL L št. 204 z dne 26. julija 2006, str. 23),
- Direktivi 2014/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL L št. 128 z dne 30. 4. 2014, str. 8).

2.2 Načela

Poleg načel, uzakonjenih v pravnem sistemu Republike Slovenije, zakon še posebej sledi načelu enakega obravnavanja, načelu pravne varnosti in načelu učinkovitosti pri zaščiti človekovih pravic. S predlogom zakona se zasleduje načela, opredeljena v:

- 14. členu Ustave Republike Slovenije (enakost pred zakonom),
- Direktivi Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L št. 180 z dne 19. julija 2000, str. 22),
- Direktivi Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L št. 303 z dne 2. decembra 2000, str. 23),
- Direktivi Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L št. 373 z dne 21. decembra 2004, str. 37),
- Direktivi 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) (UL L št. 204 z dne 26. julija 2006, str. 23), in
- Direktivi 2014/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL L št. 128 z dne 30. 4. 2014, str. 8).

2.3 Poglavitne rešitve

a) *Predstavitev predlaganih rešitev*

Poglavitne rešitve predloga zakona so:

- ureditev zagovornika kot funkcionarja samostojnega državnega organa, ki ga imenuje Državni zbor RS na predlog predsednika RS in natančna določitev njegovih pristojnosti in nalog;
- opredelitev osebnih okoliščin in področij družbenega življenja, na katerih je zagotovljeno enako obravnavanje oseb oziroma prepoved diskriminacije;
- opredelitev diskriminatornih ravnanj ter sankcij v primerih kršitev;
- opredelitev inšpekcijskih pristojnosti zagovornika in s tem zagotovitev ustreznega varstva pred diskriminacijo, upoštevajoč zahteve evropskih direktiv;
- določitev posebne tožbe in odškodnine za diskriminacijo, pri čemer zadostuje že samo diskriminatorno ravnanje;
- opredelitev možnosti sodelovanja nevladnih organizacij in zagovornika v sodnih in upravnih postopkih, ki bo prispevala k večji učinkovitosti v praksi;
- možnost vložitve tožbe s strani zagovornika ali nevladnih organizacij v primerih diskriminacije.

Bistvena novost predlaganega zakona je povsem nova ureditev položaja zagovornika, ki se preoblikuje v samostojen državni organ po zgledu ureditve Informacijskega pooblaščenca. Statusno bo imel zagovornik položaj državnega funkcionarja, ki ga imenuje Državni zbor RS na predlog predsednika RS. V predlogu zakona so nadalje taksativno naštetih razlogi za predčasno razrešitev zagovornika s položaja in dodatno zagotovljena njegova neodvisnost z natančno opredelitvijo nalog zagovornika, glede katerih mu nihče ne sme dajati obvezujočih navodil, in z določitvijo njegove neposredne udeležbe pri pripravi državnega proračuna. Zagovornik bo imel po novi ureditvi inšpekcijska pooblastila in bo na podlagi pobude lahko obravnaval primere diskriminacije ter izdajal ureditvene odločbe v primeru ugotovljenih nepravilnosti, vendar pa ne bo prekrškovni organ. Če kršitelj ne bo izvršil ukrepov, ki mu jih bo naložil zagovornik, bo zagovornik primer odstopil pristojni inšpekciji, ki bo kršitelju izrekla sankcijo.

Predlagana rešitev ureditve zagovornika kot samostojnega državnega organa upošteva zahteve Evropske komisije ter predlogi strokovnjakov in strokovnjakinj s področja nediskriminacije in človekovih pravic, npr. Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, organizacij civilne družbe (Amnesty International, PIC, Mirovni inštitut itd.), Strokovnega sveta za enakost spolov ter zagovornika načela enakosti. S strani nekaterih ministrstev so bili sicer izraženi pomisleki glede nujnosti ureditve zagovornika kot samostojnega državnega organa in podani predlogi, da se preuči možnost ustanovitve organa v sestavi ministrstva, vendar teh predlogov zaradi neustreznosti takšne rešitve ni mogoče upoštevati. Na podlagi 23. člena Zakona o državni upravi (ZDU) daje namreč minister/ministrica organu v sestavi ministrstva usmeritve za delo, obvezna navodila za delo, ter mu naloži, da v mejah svoje pristojnosti opravi določene naloge ali sprejme določene ukrepe ter mu o tem poroča. Pred Državnim zborom RS in Vlado RS organ v sestavi predstavlja minister/ministrica. Nadalje 24. člen ZDU določa, da ministrstvo nadzoruje delo organa v sestavi. Minister/ministrica lahko zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela organa v sestavi. Predstojnik organa v sestavi mora ministru/ministrici redno in na njegovo posebno zahtevo poročati o delu organa v sestavi in o vseh pomembnejših vprašanjih s področij dela organa v sestavi. Tudi če bi zagovorniku zagotovili funkcionalno neodvisnost, je kot predstojnik organa v sestavi ministrstva še vedno podvržen t. i. službenemu nadzoru s strani pristojnega ministra/ministricice (obvezna navodila in usmeritve za delo, sprejem določenih ukrepov itd.), hkrati pa bi bil kot organ za nadzor v zvezi z diskriminacijo zadolžen za nadzor ministrstva, katerega del je, zaradi česar ni zagotovljena njegova nepristranskost. Poleg tega minister/ministrica lahko od organa v sestavi kadarkoli zahteva vse informacije v zvezi z opravljanjem njegovega dela, takšna zahteva pa se lahko nanaša na vse vidike njegovega dela in je brezpogojna, kar pa je Sodišče EU opredelilo, da brez dvoma ne zadosti kriteriju nepristranskosti in s tem neodvisnosti.

Naslednja bistvena usmeritev predlaganega zakona je spreminjanje sistema varstva pred diskriminacijo z namenom ustvarjanja pogojev za učinkovito pravno varstvo in nastanek pravne in sodne prakse na področju nediskriminacije. V praksi se je izkazalo, da je področje diskriminacije na eni strani zelo obsežno in raznoliko, na drugi pa obstaja še veliko nerazumevanja glede koncepta diskriminacije, velik problem predstavlja neprijavljanje diskriminacije, zaradi česar poudarek zakona ni na izrekanju sankcij oziroma glob za prekrške, temveč v osveščanju in pomoči pri preprečevanju in odpravljanju diskriminacije. S predlogom zakona se bo okrepil položaj zagovornika kot organa, ki bo predvsem spremljal položaj, opozarjal na nepravilnosti in imel tudi možnost izdajanja ureditvenih odločb. Spreminja se naslov zakona iz veljavnega Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja v Zakon o varstvu pred diskriminacijo. Cilj spremembe je večja jasnost in razumljivost vsebine zakona: namen zakona je zagotavljanje varstva oseb pred diskriminacijo. Zagovornik in nevladne organizacije imajo na podlagi predlaganega zakona tudi možnost vložitve tožbe zaradi diskriminacije. Možnost takšne tožbe je predvidena v primerih, ko diskriminacija nedvomno obstaja, vendar se diskriminiranih oseb ne da natančno določiti, zaradi česar tožbo vložijo v javnem interesu zagovornik ali nevladna organizacija.

Predlog zakona prinaša v pravni red še nekatere potrebne dopolnitve materialnopravnega varstva,

kot npr. varstvo pred spolnim nadlegovanjem in viktimizacijo, opredelitev pozivanja k diskriminaciji, opredelitev hujših oblik diskriminacije (večkratna, množična in dolgotrajna diskriminacija, diskriminacija, ki povzroča težko popravljive posledice) ter procesnih rešitev (podpora žrtvam diskriminacije s strani zagovornika ali nevladnih organizacij), hkrati pa skuša zakon bistveno izboljšati sistem varstva pred diskriminacijo s pravnimi sredstvi (posebna tožba zagovornika in nevladnih organizacij). Republika Slovenija je bila s strani različnih institucij (predvsem pri poročanju po različnih mednarodnih pogodbah, kot npr. CEDAW, ICERD, ICESCR, ICCPR) opozorjena, da ne zagotavlja učinkovitega pravnega varstva pred diskriminacijo, saj na sodišču skoraj ni postopkov zaradi varstva pred diskriminacijo. Zaradi možnosti vlaganja samostojnih tožb s strani zagovornika in nevladnih organizacij ter možnostjo zastopanja žrtev diskriminacije je mogoče pričakovati, da se bo število primerov povečalo, s tem pa tudi učinkovitost pravnega varstva.

b) Način reševanja

Večina vprašanj je urejenih s predlogom zakona. Zagovornik/zagovornica bo s poslovníkom natančneje določil postopek obravnave pobud posameznikov in posameznic, ki menijo da so bili diskriminirani.

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Zakon je usklajen z direktivami EU.

č) Usklajenost predloga predpisa:

Da bi dosegli največjo možno mero soglasja z deležniki, je MDDSZ organiziralo široko javno razpravo v obliki dveh posvetov. Na prvem posvetu dne 2. 6. 2015 so sodelovali zagovornik načela enakosti ter predstavniki in predstavnice Društva OVCA, Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, Inšpektorata za šolstvo in šport, Humanitas, PIC, Zavoda 24kul.si in Zavoda Živim.

Na drugem posvetu dne 16. 6. 2015 so sodelovali Amnesty International Slovenije, Mirovni inštitut, PIC, TransAkcija-Legebitra, Zavod živim, Zavod 24kul.si, Zveza Sožitje ter Ministrstvo za javno upravo.

Pisne pripombe, ki so bile na osnutek zakona pisno posredovane v okviru poteka javne razprave (Zveza Sožitje, Konfederacija sindikatov Pergam, PIC in Mirovni inštitut, Zagovornik, Društvo OVCA, MJU, Amnesty International, TransAkcija-Legebitra, YHD-Društvo za teorijo in kulturo hendikepa) ter pripombe, ki so bile podane v okviru obeh javnih posvetov, so bile upoštevane v največji možni meri.

V predlogu zakona so upoštevane bistvene vsebinske pripombe trenutnega **zagovornika načela enakosti**, ki že od vsega začetka zagovarja stališče, da mora biti organ za enakost oziroma zagovornik samostojen državni organ, ki mora imeti tudi določena pooblastila (npr. inšpekcijske pristojnosti, možnost sankcioniranja, možnost samostojnega vlaganja tožb itd.). Prav tako so upoštevani njegovi predlogi po določitvi nekaterih drugih diskriminatornih ravnanj (npr. viktimizacije), diskriminacije preko povezanih oseb, določitvi hujših oblik diskriminacije, določitvi pavšalne odškodnine zaradi obstoja diskriminacije ter določitvi višje globe za hujše oblike diskriminacije. Niso pa upoštevane zagovornikove pripombe glede širjenja področij uporabe zakona, saj je namen predloga primarno urediti varstvo pred diskriminacijo na področjih, ki jih opredeljuje zakonodaja EU, glede opustitve razumne prilagoditve, ki je urejena v Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov, nekaterih oblik diskriminacije, ki konceptualno ne sodijo v predlog zakona, glede nacionalnega programa varstva pred diskriminacijo in pozitivnih varstvenih obveznosti.

Temeljne vsebinske pripombe **nevladnih organizacij**, upoštevane v predlogu zakona, so:

- ureditev zagovornika kot samostojnega državnega organa, ki bo imel, poleg pristojnosti, ki izhajajo iz direktiv EU, tudi inšpekcijska pooblastila,
- sprememba naslova zakona s ciljem vidnosti in boljšega razumevanja vsebine zakona: Zakon o varstvu pred diskriminacijo;
- odprava dvoumnosti pri uporabi zakona: kot subjekte varstva zajema tako fizične kot pravne

- osebe;
- enaka obravnava v primeru diskriminacije preko povezave;
- jasnejša opredelitev diskriminacije;
- opredeljene druge prepovedane oblike diskriminacije (spolno nadlegovanje, viktimizacija);
- vključene hujše oblike diskriminacije;
- predvidena možnost, da zagovornik lahko predlaga presojo ustavnosti predpisa;
- okrepljen inštitut pravnega varstva v primeru diskriminacije: odmera višje odškodnine v primeru hujše oblike diskriminacije, tožba za varstvo pred diskriminacijo.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki v predlogu zakona niso upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- predlogi določb, ki posegajo v že sprejete določbe (opustitev razumne prilagoditve namesto zakonsko določene primerne prilagoditve). Upoštevanje predlogov vodi v terminološko neskladnost s pojmi, ki so opredeljeni v področni zakonodaji (npr. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov);
- predlogi določb, ki konceptualno širijo vsebino predloga zakona (v zvezi z opravičevanjem rasizma, segregacijo, spodbujanjem sovraštva in nasilja, kot oblik diskriminacije);
- širjenje pristojnosti nosilcev nalog v smislu njihove posebne odgovornosti (sprejem resolucije o nacionalnem programu za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije, sprejem vladnih izvedbenih akcijskih načrtov). Naloge področnih nosilcev nalog na področju protidiskriminacije so že opredeljene v področnih izvedbenih dokumentih.
- ureditev instituta zagovornika v nekaterih predlogih pomeni bistveno odstopanje od predlagane ureditve, saj spreminja koncept in namen predloga zakona (npr. zagovornika kot prekrškovni organ).

Predlog zakona je obravnaval tudi Strokovni svet za enakost spolov, ki deluje kot strokovno posvetovalni organ ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na področju politike enakosti žensk in moških. Strokovni svet za enakost spolov je na svoji 3. seji 1. 7. 2015 sprejel sklep, da poziva Vlado RS, da telo za spodbujanje enakega obravnavanja v Republiki Sloveniji - Zagovornika / zagovornico načela enakosti ustanovi kot samostojen državni organ.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Trenutno zagovornik deluje kot enoosebni organ brez lastnih finančnih sredstev, zato mu je treba zagotoviti ustrezno kadrovske in finančno okrepitev. Za učinkovito delovanje zagovornika kot samostojnega državnega organa bi bilo treba v državnem proračunu zagotoviti okvirno **200.000 EUR/letno**, kar vključuje sredstva za plače zaposlenih (zagovornik/zagovornica, namestnik/namestnica, 2 strokovna sodelavca/sodelavki), za raziskave in ozaveščanje ter za materialne stroške. V izogib stroškom najemnine bi bilo prostore za delovanje smiselno zagotoviti v okviru razpoložljivih državnih prostorov.

Predlagano število zaposlenih temelji na natančni preučitvi obveznosti in nalog, ki jih mora organ opravljati v skladu z direktivami EU, mednarodnimi pogodbami ter nacionalnimi zavezami s področja preprečevanja, varstva pred in odpravo diskriminacije na osnovi različnih osebnih okoliščin. Glede na dosedanje izkušnje mora imeti zagovornik za zagotovitev nemotenega delovanja organa namestnika/namestnico, ki lahko s polnimi pooblastili opravlja naloge v primeru odsotnosti zagovornika ali njegove začasne nesposobnosti za opravljanje dela. Za učinkovito izvajanje nalog, opredeljenih v direktivah EU in predlogu zakona, je potrebno zagotoviti vsaj dva strokovna sodelavca/sodelavki, ki bosta opravljala strokovne in druge naloge.

Poudariti je potrebno tudi, da so ustrezne kadrovske kapacitete potrebne tudi z vidika pridobivanja

dodatnih EU in donacijskih sredstev iz posebnih programov, namenjenih preprečevanju in odpravi diskriminacije (npr. programi Evropske komisije REC, EaSI, Kohezijska sredstva, EGP in Norveški finančni mehanizem). Ocenjujemo, da bi zagovornik iz naslova navedenih programov lahko pridobil sredstva v višini okvirno 100.000 EUR letno, kar bi lahko vključevalo tako sredstva za izvajanje nalog, kakor tudi za nove zaposlitve.

Ocena letnih stroškov

Vrsta stroškov	Znesek
Materialni stroški	
Pisarniški material	3.500 EUR
Stroški obratovanja (ogrevanje, vzdrževanje, elektrika itd.)	5.000 EUR
Stroški službenih poti	10.000 EUR
Drugi materialni stroški (nakup računalnikov, kopirnega stroja, telefon itd.)	6.500 EUR
Raziskave in ozaveščanje	
Raziskave, študije, analize	25.000 EUR
Ozaveščanje in informiranje	20.000 EUR
Plača	
Zagovornik/zagovornica - funkcionar/funkcionarka	50.000 EUR
Namestnik/namestnica - sekretar/sekretarka	38.000 EUR
Višji svetovalec/svetovalka	24.000 EUR
Svetovalec/svetovalka	18.000 EUR
Skupaj	200.000 EUR

V oceni letnih stroškov predstavljajo večino stroškov sredstva za plače zaposlenih. Zaposleni bodo naloge, določene v zakonu (npr. priprava poročil in priporočil, inšpekcijski nadzor, zagotavljanje neodvisne pomoči, spremljanje stanja, sodelovanje v sodnih postopkih), izvajali pretežno sami. Sredstva v višini približno 45.000 EUR/letno bodo namenjena za specifične naloge - raziskave, študije, analize, ozaveščanje in informiranje.

Do vključitve v proračun se bo organ financiral iz finančnega načrta MDDSZ.

V primeru neureditve statusa organa za spodbujanje enakega obravnavanja sledijo nadaljnji postopki pred Evropsko komisijo in Sodiščem EU. Denarne kazni za neizpolnitev obveznosti se gibljejo ob najnižje pavšalne kazni 502.000 EUR do dnevnih kazni med 601 - 36.036 EUR.

Ob vzpostavitvi instituta zagovornika tedanji Urad za enake možnosti ni prejel kvote za opravljanje teh nalog, zato prenos kvote iz kadrovskega načrta MDDSZ na novi organ ni možna.

Predlog zakona nima posledic za druga javno-finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za delovanje zagovornika bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Z večjo jasnostjo in preglednostjo predloga zakona o varstvu pred diskriminacijo se zagotavlja

večja pravna varnost v zvezi z določbami, ki so v slovenski pravni red prenesle Evropske direktive s področja diskriminacije, zlasti:

- Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L št. 180 z dne 19. julija 2000, str. 22),
- Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L št. 303 z dne 2. decembra 2000, str. 23),
- Direktiva Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L št. 373 z dne 21. decembra 2004, str. 37),
- Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) (UL L št. 204 z dne 26. julija 2006, str. 23),
- Direktiva 2014/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL L št. 128 z dne 30. 4. 2014, str. 8).

V državah članicah Evropske unije so se na področju enakega obravnavanja ter varstva pred diskriminacijo glede na precej obsežno pravo Evropske unije uveljavili različni pristopi. Na eni strani opredelitve pojmov, kot so neposredna in posredna diskriminacija, nadlegovanje, prepoved povračilnih ukrepov ipd. precej sovpadajo glede na relativno nedvoumne zahteve iz direktiv Evropske unije, po drugi strani pa se med državami močno razlikujejo pristopi glede določanja področij varstva pred diskriminacijo, osebnih okoliščin ter posameznih izjem od diskriminacije. Precejšnja raznolikost ureditve na tem področju se kaže tudi v strukturi, organizaciji in nalogah organov za spodbujanje enakega obravnavanja, kot je pri nas zagovornik oziroma zagovornica načela enakosti.

NEMČIJA

Zvezna republika Nemčija je avgusta 2006 sprejela *Splošni zakon o enakem obravnavanju (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz - AGG)* in ga dopolnila leta 2009. Gre za krovni zakon na področju varstva pred diskriminacijo, s katerim je na zvezni ravni enotno uredila to področje. S tem zakonom je bila prenesena večina direktiv EU v zvezi z (ne)diskriminacijo. Zakon zagotavlja varstvo pred diskriminacijo na podlagi spola, rase ali narodnosti oziroma etničnega porekla, verskega ali drugega prepričanja, spolne usmerjenosti, starosti in invalidnosti, in sicer predvsem na področju zaposlovanja in delovnih razmerij, socialnega varstva in ugodnosti, pri dostopu in oskrbi z dobrinami in storitvami. Z zakonom je bil za pomoč žrtvam diskriminacije in za druge naloge, ki jih v zvezi z varstvom pred diskriminacijo zahtevajo direktive EU, ustanovljen neodvisen organ - *Zvezna agencija za nediskriminacijo (Die Antidiskriminierungsstelle des Bundes)*.

IRSKA

Zakon o enakosti (Equality Act) je bil sprejet leta 2004 in je nadgradil oziroma delno spremenil *Zakon o enakosti pri zaposlovanju (Employment Equality Act)* iz leta 1998 ter *Zakon o enakem statusu (Equal Status Act)* iz leta 2000. Tudi v tem primeru gre za temeljni predpis, ki zagotavlja varstvo pred diskriminacijo na številnih področjih, kot so zaposlovanje in delovna razmerja, dostop do in oskrba z dobrinami in storitvami, izobraževanje itd. Kot splošni predpis s tega področja določa tudi širok spekter osebnih okoliščin, na podlagi katerih je potrebno zagotoviti enako obravnavanje: rasa, narodnost ali etnična pripadnost, starost, spol, versko ali drugo

prepričanje, spolna usmerjenost, invalidnost, gmotni položaj, družinski položaj in še nekatere. Zaradi tako široko določenega spektra varstva so v nadaljevanju precej izčrpno navedene tudi izjeme od prepovedi diskriminacije, medtem ko definicije temeljnih pojmov ostajajo skoraj identične z dikcijo direktiv, ki jih zakon prenaša. Irska ureditev predvideva dve telesi za spodbujanje enakega obravnavanja. *Equality Authority* je neodvisen organ, namenjen varstvu pred diskriminacijo v okviru omenjene zakonodaje, ki nudi pomoč in nasvet žrtvam, opravlja raziskave, objavlja poročila ter daje razna priporočila. Ob tem je bil uveden tudi *Equality Tribunal*, kolektivni organ, ki opravlja predvsem mediacijo in razsoja v posameznih primerih domnevne diskriminacije, njegove odločitve pa so lahko predmet sodne presoje. Leta 2012 se je *Equality Authority* združil s Komisijo za človekove pravice..

VELIKA BRITANIJA

Velika Britanija je leta 2010 sprejela nov krovni zakon s področja enakosti, t.i. »*Equality Act*«. Zakon je nadomestil predhodno razdrobljeno zakonodajo in poenostavil pravne določbe, odstranil neskladja in olajšal razumevanje določb. Zakon pokriva devet osebnih okoliščin, ki ne smejo biti uporabljene kot vzrok za neenako obravnavo ljudi. Te okoliščine so: starost, invalidnost, sprememba spola, zakonski stan ali registrirano partnerstvo, nosečnost in materinstvo, rasa, vera ali prepričanje, spol in spolna usmerjenost. Zakon opredeljuje različna prepovedana ravnanja, opredeljuje neposredno in posredno diskriminacijo, nadlegovanje, viktimizacijo in opustitev zagotovitve razumnih prilagoditev invalidnim osebam. Zakon prepoveduje neenako obravnavanje na delovnem mestu, pri ponujanju blaga, dobrin in storitev, izvrševanju javnih funkcij, razpolaganju in upravljanju, izobraževanju in združevanju (npr. v primerih zasebnih klubov in političnih strank). Izčrpno so opredeljene tudi izjeme od prepovedi diskriminacije. Različni organi za enakost so bili skupaj z nacionalno institucijo za varstvo človekovih pravic združeni v *Komisijo za enakost in človekove pravice*

AVSTRIJA

Republika Avstrija je leta 2004 (z dopolnitvijo leta 2008) sprejela novo zakonodajo, ki naj bi sistematično uredila varstvo pred diskriminacijo. Pri tem se avstrijska ureditev naslanja na direktive EU in predvideva varstvo pred diskriminacijo predvsem na področjih in za osebne okoliščine v obsegu, kot ga določa pravni red EU. Posebnost *Zakona o enakem obravnavanju (Gleichbehandlungsgesetz)* je prav v tem, da je razčlenjen na tri glavne dele, ki vsebinsko vsak prenaša določeno direktivo EU in opredeljuje varstvo pred diskriminacijo le za posamezna področja v povezavi z osebnimi okoliščinami iz direktive. Takšni strukturi sledi tudi organizacija teles za spodbujanje enakega obravnavanja – institut *Zagovorništva enakega obravnavanja (Anwaltschaft für Gleichbehandlung)* je sestavljen iz treh samostojnih ombudsmanov, ki vsak pokriva enega izmed treh glavnih delov zakona. Podobno kot Irski *Equality Tribunal* v Avstriji posamezne primere kršitev enakega obravnavanja presoja posebna komisija (*Gleichbehandlungskommission*). Če zagovornik enakega obravnavanja ni zadovoljen z odločitvijo komisije, jo lahko toži z ugotovitvenim zahtevkom, sicer pa zagovornik pretežno odloča z nezavezujočimi mnenji oziroma zastopa žrtve v poskusih poravnave. Poleg tega nekatere posebne vidike varstva pred diskriminacijo pokrivajo še drugi predpisi, kot je na primer *Zakon o enakosti invalidov (Behindertengleichstellungsgesetz)*.

NIZOZEMSKA

Kraljevina Nizozemska je na področju varstva pred diskriminacijo že leta 1994 vpeljala pristop krovnega predpisa, ki naj bi zajel vse možne oblike diskriminacije zaradi najbolj izpostavljenih osebnih okoliščin na številnih področjih družbenega življenja. Omenjeni *Zakon o enakem obravnavanju (Equal Treatment Act)* je bil nato večkrat spremenjen in dopolnjen v skladu z

vsakokratnim evropskim pravnim redom. Na posameznih področjih so sprejeli posebne nediskriminacijske predpise, ki natančneje urejajo oziroma zagotavljajo dodatno varstvo. Tako je bil na primer sprejet zakon, ki posebej opredeljuje enako obravnavanje zaradi invalidnosti ali kroničnih bolezni (*Equal Treatment (Disability or Chronic Illness) Act*), Zakon za varstvo pred diskriminacijo pri zaposlovanju strejših (*Equal Treatment in Employment (Age Discrimination)*), Zakon o enakem obravnavanju žensk in moških pri zaposlovanju in v delovnem razmerju (*Equal Treatment in Employment (men and women) Act*). Za izvajanje nalog spodbujanja enakega obravnavanja je do leta 2012 skrbela *Komisija za enako obravnavanje (Equal Treatment Commission)*, ki se je preoblikovala v *Inštitut za človekove pravice*. Inštitut nudi obširno podporo pri oblikovanju politik, spremlja stanje, opravlja raziskave in usposabljanje ter nudi pravno pomoč s pravno neobvezujočimi mnenji o obstoju diskriminacije.

ŠVEDSKA

Kraljevina Švedska je sprejela krovni zakon s področja enakega obravnavanja *Discrimination Act* (Swedish Code of Statutes 2008:567). Sočasno je bila ustanovljena nova enotna agencija, *Equality Ombudsman*, ki nadzoruje izvajanje zakona. Njene naloge so podobne tistim, ki jih izvajajo organi za enakost v Veliki Britaniji, pomemben del njenih pristojnosti je strateško pravljanje. Zakon ima za cilj odpravo diskriminacije na podlagi spola, spolne identitete in izražanja, etničnega porekla, vere in prepričanja, invalidnosti, spolne usmerjenosti in starosti. Zakon prepoveduje diskriminacijo na področjih poklicnega življenja, izobraževanja, zasebnih zaposlitvenih storitev, podjetništva, strokovnih in poklicnih priznanj, članstva v organizacijah, dostopu do dobrin in storitev, stanovanjske politike, javnih dogodkov, zdravstvene in medicinske oskrbe, socialnih služb, socialnih zavarovanj, zavarovanj za primer brezposelnosti, študijskih štipendij, nacionalne vojaške in civilne službe in ter javnih zaposlitev. Diskriminacija na naštetih področjih je prepovedana v povezavi s katerokoli navedeno osebno okoliščino, izjeme so določene le za diskriminacijo na podlagi starosti. Zakon ureja tudi pravico do odškodnine oziroma kompenzacije zaradi diskriminacije ter pravico vlaganja pravnih sredstev s strani organizacij, ki izkažejo pravni interes. Zakon določa tudi pogoje za sprejem posebnih ukrepov.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon uvaja novo obliko tožbe zaradi diskriminacije, ki jo bodo lahko vlagali zagovornik ali nevladne organizacije, kakor tudi možnost zastopanja diskriminiranih oseb s strani zagovornika ali nevladnih organizacij, vendar to ne bi smelo povzročiti večjih posledic v postopkih pred pravosodnimi organi. Ti so bili namreč že po določbah ZUNEO dolžni obravnavati primere diskriminacije. Ker takih primerov ni bilo veliko, je sedaj pričakovati, da bo po novi ureditvi število primerov nekoliko naraslo.

Po drugi strani se bo zaradi postopka pred zagovornikom zmanjšalo breme inšpekcij na posameznih področjih v zvezi z obravnavo diskriminacije, saj teh primerov ne bodo več obravnavale inšpekcije, temveč zagovornik, inšpekcije pa bodo prekrškovni organi.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne ustvarja nobenih dodatnih obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na okolje in prostor.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na gospodarstvo, saj so bili gospodarski subjekti že prej zavezani k upoštevanju načela enakega obravnavanja.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon ne bo imel večjih posledic na socialnem področju, saj so bila diskriminatorna ravnanja prepovedana že z ZUNEO, Zakonom o delovnih razmerjih in Ustavo RS, zato so bili javni organi, gospodarski subjekti, delodajalci in drugi ponudniki dobrin in storitev že prej zavezani k upoštevanju načela enakega obravnavanja.

Vsekakor pa je zakon namenjen temu, da z izboljšanjem posameznih pravnih rešitev in definicij ter vzpostavitvijo ustreznega organa za spodbujanje enakega obravnavanja omogoči boljše pravno varstvo posameznih - za diskriminacijo bolj dovzetnih - skupin. S tem neposredno vpliva na obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija) ter posredno tudi ugodno vpliva na socialno vključenost in zaščito teh skupin.

Bolj jasne in določne pravne formulacije prepovedanih ravnanj bodo ugodno vplivale tudi na bolj učinkovito sodno varstvo v primerih kršitve načela enakosti ter na višjo raven varstva človekovih pravic.

Bolj jasna opredelitev možnosti sodelovanja zagovornika in nevladnih organizacij v sodnih in upravnih postopkih, ki jo zahtevajo evropske direktive, pa bo posredno ugodno vplivala tudi na dostopnost in učinkovitost sodnega varstva v primerih diskriminacije.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, na razvojne politike ali na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Zakon bo predstavljen ciljnim skupinam in širši javnosti preko Uradnega lista RS ter predstavitev na spletnih straneh ministrstev ter v sistemu PISRS.
- b) Za spremljanje izvajanja sprejetega predpisa so odgovorna ministrstva in vladne službe, pristojne za področja iz 2. člena zakona oziroma za skupine oseb z določeno osebno okoliščino (zlasti MDDSZ, MK, Urad za narodnosti, MNZ, MP), zagovornik in pristojne inšpekcijske službe.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Osnutek zakona je bil od 25. 5. do 22. 6. 2015 objavljen na spletni strani MDDSZ (http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/). Predlog zakona je bil obravnavan na dveh javnih posvetih, ki jih je organiziralo MDDSZ ter na 3. seji Strokovnega sveta za enakost spolov.

Na prvem javnem posvetu 2. 6. 2015 so sodelovali Zagovornik načela enakosti ter predstavniki in predstavnice Društva OVCA, Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, Inšpektorata za šolstvo in šport, Humanitas, PIC, Zavoda 24kul.si in Zavoda Živim.

Na drugem javnem posvetu 16. 6. 2015 so sodelovali Amnesty International Slovenije, Mirovni inštitut, PIC, TransAkcija-Legebitra, Zavod Živim, Zavod 24kul.si, Zveza Sožitje ter Ministrstvo za javno upravo.

Pisne pripombe, ki so bile na osnutek zakona pisno posredovane v okviru poteka javne razprave (Zveza Sožitje, Konfederacija sindikatov Pergam, PIC in Mirovni inštitut, Zagovornik, Društvo OVCA, MJU, Amnesty International, TransAkcija-Legebitra, YHD-Društvo za teorijo in kulturo hendikepa) ter pripombe, ki so bile podane v okviru obeh javnih posvetov, so bile upoštevane v največji možni meri.

V predlogu zakona so upoštevane bistvene vsebinske pripombe trenutnega **zagovornika načela enakosti**, ki že od vsega začetka zagovarja stališče, da mora biti organ za enakost oziroma zagovornik samostojen državni organ, ki mora imeti tudi določena pooblastila (npr. inšpekcijske pristojnosti, možnost sankcioniranja, možnost samostojnega vlaganja tožb itd.). Prav tako so upoštevani njegovi predlogi po določitvi nekaterih drugih diskriminatornih ravnanj (npr. viktimizacije), diskriminacije preko povezanih oseb, določitvi hujših oblik diskriminacije, natančnejše določitve izjem, določitvi odškodnine zaradi obstoja diskriminacije ter določitvi višje globe za hujše oblike diskriminacije. Niso pa upoštevane zagovornikove pripombe glede širjenja področij uporabe zakona, saj je namen predloga primarno urediti varstvo pred diskriminacijo na področjih, ki jih opredeljuje zakonodaja EU, glede opredelitve osebnih okoliščin, opustitve razumne prilagoditve, ki je urejena v Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov, nekaterih oblik diskriminacije, ki konceptualno ne sodijo v predlog zakona, glede nacionalnega programa varstva pred diskriminacijo in pozitivnih varstvenih obveznosti.

Temeljne vsebinske pripombe **nevladnih organizacij**, upoštevane v predlogu zakona, so:

- ureditev zagovornika kot samostojnega državnega organa, ki bo imel poleg pristojnosti, ki izhajajo iz direktiv EU, tudi inšpekcijska pooblastila,
- sprememba naslova zakona s ciljem vidnosti in boljšega razumevanja vsebine zakona: Zakon o varstvu pred diskriminacijo;
- odprava dvoumnosti pri uporabi zakona: kot subjekte varstva zajema tako fizične kot pravne osebe;
- enaka obravnava v primeru diskriminacije preko povezave;
- jasnejša opredelitev diskriminacije;
- opredeljene druge prepovedane oblike diskriminacije (spolno nadlegovanje, viktimizacija);
- vključene hujše oblike diskriminacije;
- predvidena možnost, da zagovornik lahko predlaga presojo ustavnosti predpisa;
- okrepljen inštitut pravnega varstva v primeru diskriminacije: odmera višje odškodnine v primeru hujše oblike diskriminacije, tožba za varstvo pred diskriminacijo.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki v predlogu zakona niso upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- predlogi določb, ki posegajo v že sprejete določbe (opustitev razumne prilagoditve namesto zakonsko določene primerne prilagoditve). Upoštevanje predlogov vodi v terminološko neskladnost s pojmi, ki so opredeljeni v področni zakonodaji (npr. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov)
- predlogi določb, ki konceptualno širijo vsebino predloga zakona (v zvezi z opravičevanjem rasizma, segregacijo, spodbujanjem sovraštva in nasilja, kot oblik diskriminacije);
- širjenje pristojnosti nosilcev nalog v smislu njihove posebne odgovornosti (sprejem resolucije o nacionalnem programu za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije, sprejem vladnih izvedbenih akcijskih načrtov). Naloge področnih nosilcev nalog na področju protidiskriminacije so že opredeljene v področnih izvedbenih dokumentih.
- ureditev inštituta zagovornika v nekaterih predlogih pomeni bistveno odstopanje od predlagane ureditve, saj spreminja koncept in namen predloga zakona (npr. zagovornika kot prekrškovni organ).

Predlog zakona je obravnaval tudi Strokovni svet za enakost spolov, ki deluje kot strokovno

posvetovalni organ ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na področju politike enakosti žensk in moških. Strokovni svet za enakost spolov je na svoji 3. seji 1. 7. 2015 sprejel sklep, da poziva Vlado RS, da telo za spodbujanje enakega obravnavanja v Republiki Sloveniji - Zagovornika / zagovornico načela enakosti ustanovi kot samostojen državni organ.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Martina Vuk, državna sekretarka, MDDSZ,
- Peter Pogačar, državni sekretar, MDDSZ,
- mag. Maruša Gortnar, Sektor za enake možnosti, MDDSZ,
- Tatjana Strojan, sekretarka, MDDSZ.

II. BESEDILO ČLENOV

1. Splošne določbe

1. člen

(namen in vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa varstvo vsakega posameznika in posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik) pred diskriminacijo ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto, spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino (v nadaljnjem besedilu: osebna okoliščina) na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.

(2) S tem zakonom se kot samostojen državni organ na področju varstva pred diskriminacijo ustanovi zagovornik oziroma zagovornica načela enakosti (v nadaljnjem besedilu: zagovornik) ter določijo njegove naloge in pooblastila.

(3) Varstvo pred diskriminacijo velja tudi za pravne osebe, ki jih opredeljuje pravni red Republike Slovenije, če se okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, po vsebini lahko nanašajo na te osebe.

(4) Ta zakon opredeljuje in prepoveduje diskriminacijo, določa organe in ukrepe za spodbujanje enakega obravnavanja, določa položaj in pristojnosti zagovornika, postopek pri zagovorniku v primeru ugotavljanja obstoja diskriminacije in posebnosti pravnega varstva diskriminiranih oseb.

2. člen

(uporaba zakona)

(1) Ta zakon zavezuje državne organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb, zlasti v zvezi:

– s pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem,

– dostopom do vseh oblik in do vseh ravni karierne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso,

– z zaposlitvenimi pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami,

– s članstvom in vključevanjem v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije,

– s socialno zaščito, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom,

- s socialnimi ugodnostmi,
- z vzgojo in izobraževanjem,
- z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

(2) Posebni zakoni lahko podrobneje določijo ravnanja, ki pomenijo diskriminacijo in določijo sankcije zanje na svojem področju veljavnosti.

(3) Ne glede na določbe drugih zakonov se uporabljajo določbe tega zakona, če so za diskriminirano osebo ugodnejše.

3. člen

(prenos pravnih aktov Evropske unije)

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije v zvezi z varstvom pred diskriminacijo prenašajo naslednji pravni akti Evropske unije:

– Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L št. 180 z dne 19. 7. 2000, str. 22);

– Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L št. 303 z dne 2. 12. 2000, str. 23);

– Direktiva Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L št. 373 z dne 21. 12. 2004, str. 37);

– Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) (UL L št. 204 z dne 26. 7. 2006, str. 23);

– Direktiva 2014/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL L št. 128 z dne 30. 4. 2014, str. 8).

2. Oblike diskriminacije in enako obravnavanje

4. člen

(diskriminacija)

(1) Diskriminacija pomeni vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti.

(2) Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.

5. člen

(enako obravnavanje)

(1) Enako obravnavanje pomeni odsotnost neposredne in posredne diskriminacije zaradi katere koli osebne okoliščine osebe, kakor tudi odsotnost katerega koli drugega ravnanja, ki v skladu s tem zakonom pomeni diskriminacijo.

(2) Enako obravnavanje v skladu s tem zakonom je zagotovljeno tudi:

- osebi, ki je dejansko ali pravno povezana z osebo z določeno osebno okoliščino,
- osebi, ki je diskriminirana zaradi napačnega sklepanja o obstoju določene osebne okoliščine.

6. člen

(neposredna in posredna diskriminacija)

(1) Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb.

(2) Posredna diskriminacija obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

7. člen

(druge oblike diskriminacije)

Diskriminacija vključuje tudi:

- nadlegovanje in spolno nadlegovanje ter vsako manj ugodno obravnavanje osebe zaradi zavrnitve ali dopuščanja takega vedenja,
- odredbo, ukaz ali drugo navodilo, da naj se osebo diskriminira zaradi določene osebne okoliščine (v nadaljnjem besedilu: navodila za diskriminacijo),
- pozivanje k diskriminaciji,
- povračilne ukrepe (v nadaljnjem besedilu: viktimizacija).

8. člen

(nadlegovanje in spolno nadlegovanje)

(1) Nadlegovanje je nezaželeno ravnanje, ki temelji na kateri koli osebni okoliščini, ki ima učinek ali namen ustvarjati zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje za osebo in žali njeno dostojanstvo.

(2) Spolno nadlegovanje je kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja.

9. člen

(navodila za diskriminacijo)

Navodila za diskriminacijo so vsakršna navodila, katerih posledica je bila, je ali bi lahko bila diskriminacija v smislu tega zakona, kar vključuje tudi navodilo, da se diskriminacije ne prepreči oziroma odpravi.

10. člen

(pozivanje k diskriminaciji)

Pozivanje k diskriminaciji pomeni govorno, pisno oziroma neverbalno spodbujanje drugih oseb k dejanjem, katerih posledica je bila, je ali bi lahko bila diskriminacija v smislu tega zakona.

11. člen

(viktimizacija)

Viktimizacija je izpostavljanje diskriminirane osebe ali osebe, ki ji pomaga, neugodnim posledicam zaradi njenega ukrepanja, katerega namen je preprečiti ali odpraviti diskriminacijo.

12. člen

(hujše oblike diskriminacije)

Za hujše oblike diskriminacije štejejo:

- večkratna diskriminacija, ki je podana, kadar je oseba diskriminirana zaradi več osebnih okoliščin hkrati,
- množična diskriminacija, ki je podana, kadar je s spornim ravnanjem diskriminiranih več oseb hkrati, zlasti če je motivirana s sovraštvom ali preziranjem do oseb z določeno osebnostno okoliščino,
- dolgotrajna oziroma ponavljajoča se diskriminacija,
- diskriminacija, ki vsebuje ali bi lahko vsebovala težko popravljive posledice za diskriminirano

osebo glede povzročitve škode njenemu pravnemu položaju, pravicam ali obveznostim, zlasti če je storjena v razmerju do otrok ali drugih slabotnih oseb.

13. člen

(izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije)

(1) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije po tem zakonu, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna. Ne glede na prejšnji stavek je neenako obravnavanje na področjih iz prve do četrte alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona zaradi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti vedno prepovedano, razen v primerih, določenih v tem ali drugem zakonu.

(2) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona neenako obravnavanje na področjih iz prve do četrte alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona zaradi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti ne pomeni diskriminacije, če zaradi narave določene poklicne dejavnosti ali konteksta njenega opravljanja taka značilnost predstavlja bistveno in odločilno poklicno zahtevo, pod pogojem, da je cilj legitimen, zahteva pa ustrezna, potrebna in sorazmerna.

(3) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona neenako obravnavanje zaradi starosti na področjih iz prve do četrte alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona ne pomeni diskriminacije, če je to objektivno in razumno utemeljeno z legitimnim ciljem, vključno z legitimnimi cilji politike zaposlovanja, trga dela in poklicnega usposabljanja, in če so sredstva za doseg tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna.

(4) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona neenako obravnavanje na področjih iz prve do četrte alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona zaradi vere ali prepričanja posameznika pri poklicnem delu v cerkvah in drugih verskih skupnostih ali v drugih javnih ali zasebnih organizacijah, katerih etika temelji na veri ali prepričanju, ne pomeni diskriminacije, če zaradi narave tega dela ali zaradi konteksta, v katerem se izvaja, vera ali prepričanje predstavlja legitimno in upravičeno poklicno zahtevo glede na etiko organizacije.

(5) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona neenako obravnavanje v zvezi z ugodnejšim varstvom žensk zaradi nosečnosti in materinstva na področjih iz prve do četrte alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona ne pomeni diskriminacije.

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena je na področjih iz pete do osme alineje prvega odstavka 2. člena tega zakona neenako obravnavanje zaradi spola, narodnosti, rase ali etničnega porekla vedno prepovedano, razen če gre za zagotavljanje blaga ali storitev izključno ali predvsem osebam enega spola, če takšno različno obravnavanje upravičuje legitimni cilj in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna.

3. Spodbujanje enakega obravnavanja

14. člen

(nosilci nalog)

(1) Državni organi, lokalne skupnosti in nosilci javnih pooblastil na svojem področju v okviru svojih pristojnosti ustvarjajo pogoje za enako obravnavanje vseh oseb, ne glede na katero koli osebno okoliščino, z osveščanjem in spremljanjem položaja na tem področju ter z ukrepi normativne in politične narave.

(2) Ministrstva in vladne službe, pristojne za področja iz 2. člena tega zakona oziroma za skupine oseb z določeno osebno okoliščino, pripravijo predloge ukrepov na svojem delovnem področju.

15. člen

(sodelovanje s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami)

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) in drugi državni organi pri oblikovanju rešitev in predlogov za doseganje namena tega zakona sodelujejo s socialnimi partnerji in društvi, ustanovami ali zasebnimi zavodi (v nadaljnjem besedilu: nevladne organizacije), ki delujejo na področju enakega obravnavanja, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, varstva pred diskriminacijo ranljivih skupin ali pravne ali socialne pomoči diskriminiranim osebam.

16. člen

(zbiranje podatkov)

(1) Državni organi, zagovornik in pristojne inšpekcije iz 38. člena tega zakona zbirajo podatke in vodijo evidence o primerih prijavljene diskriminacije ali diskriminacije, za katero izvejo pri svojem delu, zlasti po posameznih osebnih okoliščinah in po posameznih področjih.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se zbirajo in uporabljajo za namene spremljanja, načrtovanja in vodenja nediskriminacijske politike ter za znanstvenoraziskovalne namene.

17. člen

(posebni ukrepi za zagotavljanje enakosti)

(1) Posebni ukrepi so začasni ukrepi, ki imajo za cilj zagotoviti uresničevanje pravice do enakega obravnavanja, enake možnosti ali dejansko enakost in udeležbo na področjih družbenega življenja oseb, ki so v manj ugodnem položaju zaradi določene osebne okoliščine. Posebni ukrepi se sprejmejo z namenom preprečevanja ali odpravljanja posledic takšnega položaja oziroma predstavljajo nadomestilo za manj ugoden položaj.

(2) Posebni ukrepi so zlasti:

– spodbujevalni ukrepi, ki dajejo posebne ugodnosti ali uvajajo posebne spodbude za osebe v manj ugodnem položaju na določenem področju ali v določenem okolju,

– pozitivni ukrepi, ki ob enakem izpolnjevanju predpisanih meril in pogojev dajejo prednost osebam z določeno osebno okoliščino in se lahko uporabijo zlasti, kadar pri teh osebah obstaja

očitno nesorazmerje v možnostih dostopa do uveljavljanja pravic, dobrin, storitev ali ugodnosti.

18. člen

(sprejemanje posebnih ukrepov)

(1) Posebne ukrepe lahko pod pogoji iz tega zakona sprejmejo državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil, delodajalci, vzgojno-izobraževalne institucije, gospodarski subjekti in drugi subjekti glede na naravo dela in področje delovanja na področjih iz 2. člena tega zakona.

(2) Posebni ukrepi zasledujejo legitimen cilj odprave manj ugodnega položaja oseb z določeno osebno okoliščino, utemeljen na analizah o obstoju manj ugodnega položaja, ter so potrebno in ustrezno sredstvo za odpravo takšnega položaja. Subjekti iz prejšnjega odstavka, ki sprejmejo posebne ukrepe, redno preverjajo njihovo utemeljenost oziroma upravičenost njihovega nadaljnega izvajanja. Če ugotovijo, da je cilj njihovega izvajanja dosežen, jih nemudoma prenehajo izvajati.

(3) Posebni ukrepi morajo biti pred začetkom njihovega izvajanja opredeljeni v notranjih aktih subjektov iz prvega odstavka tega člena, pri čemer mora biti opredeljen tudi njihov namen in razlog za njihovo sprejetje, čas trajanja ukrepa oziroma obdobje, po preteku katerega subjekt iz prvega odstavka tega člena preveri, ali je ukrep še potreben.

4. Zagovornik

19. člen

(položaj zagovornika)

(1) Zagovornik deluje kot samostojen državni organ, s pristojnostmi, kot jih določa ta zakon.

(2) Zagovornik opravlja svoje naloge po tem zakonu ali po drugih zakonih samostojno v okviru in na podlagi ustave in zakonov.

20. člen

(samostojnost zagovornika)

Zagovorniku se ne sme dajati obvezujočih napotkov, ki bi se nanašali na strokovna vprašanja v zvezi z njegovim delom, zlasti glede:

- vsebine objavljenih študij in raziskav s področja diskriminacije ter odločitev o izdelavi raziskav v zvezi z diskriminacijo na določenem področju ali glede skupine oseb z določeno osebno okoliščino;
- priporočil, ki jih zagovornik daje v zvezi z ugotovljeno diskriminacijo državnim organom, lokalnim skupnostim ali nosilcem javnih pooblastil in drugim subjektom po tem zakonu;
- vsebine poročil, ki jih zagovornik objavi v zvezi z ugotovljeno diskriminacijo;

- odločitve zagovornika v obravnavanem primeru;
- odločitve o tem, ali bo v konkretnem primeru vložil tožbo oziroma sodeloval v sodnem postopku v skladu s tem zakonom.

21. člen

(naloge in pooblastila zagovornika)

Naloge zagovornika so:

- opravlja neodvisne raziskave o položaju oseb z določeno osebno okoliščino, zlasti spola, narodnosti, rase ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti ter ostalih vprašanj v zvezi z diskriminacijo oseb z določeno osebno okoliščino;
- objavlja neodvisna poročila in daje priporočila državnim organom, lokalnim skupnostim, nosilcem javnih pooblastil, delodajalcem, gospodarskim subjektom in drugim subjektom v zvezi z ugotovljenim položajem oseb z določeno osebno okoliščino, in sicer glede preprečevanja in odpravljanja diskriminacije ter sprejemanja posebnih in drugih ukrepov za odpravo diskriminacije;
- opravlja naloge inšpekcijskega nadzora na podlagi pobud iz 5. poglavja tega zakona glede spoštovanja določb tega ali drugega zakona, ki določa njegovo pristojnost;
- zagotavlja neodvisno pomoč diskriminiranim osebam pri uveljavljanju njihovih pravic v zvezi z varstvom pred diskriminacijo v smislu svetovanja in pravne pomoči strankam v drugih upravnih in sodnih postopkih, povezanih z diskriminacijo;
- osvešča splošno javnost o diskriminaciji in ukrepih za njeno preprečevanje;
- spremlja splošno stanje v Republiki Sloveniji na področju varstva pred diskriminacijo in položaja oseb z določenimi osebnimi okoliščinami;
- predlaga sprejetje posebnih ukrepov za izboljšanje položaja oseb, ki so v manj ugodnem položaju zaradi določene osebne okoliščine;
- vlaga tožbe oziroma sodeluje v sodnih postopkih zaradi diskriminacije v skladu s tem zakonom;
- zagotavlja izmenjavo razpoložljivih informacij o diskriminaciji z organi Evropske unije;
- opravlja druge naloge, določene s tem zakonom.

22. člen

(poročila)

(1) Zagovornik Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) z rednimi letnimi ali posebnimi poročili poroča o svojem delu in ugotovitvah o obstoju diskriminacije posameznih skupin oseb z določeno osebno okoliščino.

(2) Redno letno poročilo zagovornik predloži državnemu zboru najpozneje do 30. aprila za preteklo

leto.

(3) Državni zbor v skladu s svojimi pristojnostmi sprejme opredelitve in priporočila glede poročil iz prvega odstavka tega člena. Predhodno mnenje glede poročil lahko državnemu zboru da tudi Varuh človekovih pravic.

(4) Osebni podatki pobudnikov se v poročilih iz prvega odstavka tega člena uporabijo v anonimizirani obliki.

23. člen

(imenovanje zagovornika)

(1) Zagovornika imenuje državni zbor na predlog Predsednika Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: predsednik republike). Za zagovornika je lahko imenovana oseba, ki:

- ima državljanstvo Republike Slovenije,
- ima univerzitetno izobrazbo družboslovne ali humanistične smeri ali visoko strokovno izobrazbo iste smeri s specializacijo oziroma magisterijem ali izobrazbo iste smeri, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo,
- ima najmanj pet let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta na področju uresničevanja načela enakosti ali človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- ni članica organov politične stranke,
- ni bila pravnomočna obsojena na nepogojno kazen zapora in
- ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Javni razpis za zagovornika se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Rok za prijavo ne more biti daljši od 30 dni, v postopku izbire pa se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Postopek imenovanja novega zagovornika se začne najmanj tri mesece pred prenehanjem mandata prejšnjemu zagovorniku.

(3) Predsednik republike se opredeli do prijavljenih kandidatur in predlog za imenovanje posreduje državnemu zboru.

(4) Zagovornik je imenovan za dobo petih let in je lahko največ enkrat ponovno imenovan.

24. člen

(status zagovornika in njegova razrešitev)

(1) Zagovornik ima status funkcionarja.

(2) Zagovornika lahko državni zbor predčasno razreši samo:

- če to sam zahteva,

- če ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje funkcije iz prvega odstavka prejšnjega člena,
- zaradi trajne izgube delovne zmožnosti za opravljanje svoje funkcije ali
- če se pri njem ugotovijo kršitve zakona ali ustave, ki onemogočajo zakonito ali samostojno izvajanje njegove funkcije po tem zakonu.

(3) Postopek za razrešitev zagovornika se začne na predlog predsednika republike.

25. člen

(nezdružljivost funkcij)

(1) Funkcija zagovornika ni združljiva s funkcijami v državnih organih, organih lokalnih skupnosti, organih političnih strank in sindikatov ter z drugimi funkcijami in dejavnostmi, ki po zakonu niso združljive z opravljanjem javne funkcije.

(2) Funkcija, ki ni združljiva s funkcijo zagovornika, zagovorniku z dnem nastopa funkcije preneha ali miruje, če tako določa zakon.

26. člen

(strokovna služba zagovornika)

(1) Zagovornik ima strokovno službo, ki opravlja strokovne, administrativne in druge naloge.

(2) Javni uslužbenci iz strokovne službe lahko po pooblastilu zagovornika opravljajo naloge vodenja postopkov iz 5. poglavja tega zakona.

27. člen

(proračun zagovornika)

Sredstva za delo zagovornika se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije in jih določi državni zbor.

28. člen

(sedež in organiziranost)

(1) Sedež zagovornika je v Ljubljani.

(2) Naziv organa je »Zagovornik načela enakosti« oziroma »Zagovornica načela enakosti«.

(3) Zagovornik svojo organiziranost in postopek uredi s poslovníkom in drugimi splošnimi akti.

5. Postopek pri zagovorniku v primeru diskriminacije

29. člen

(postopek pri zagovorniku)

(1) Oseba, ki meni, da je neenako obravnavana na katerem od področij iz 2. člena tega zakona, lahko vloži pobudo pri zagovorniku. Zagovornik obravnava tudi anonimne pobude in pobude tretjih oseb, če iz njih izhaja, da je kršena prepoved diskriminacije, oziroma začne postopek po uradni dolžnosti, če za obstoj diskriminacije izve na drug način. V primeru iz prejšnjega stavka zagovornik za obravnavo pobude pridobi soglasje diskriminirane osebe, razen če diskriminirane osebe ni mogoče določiti ali je diskriminirana skupina oseb.

(2) Položaj stranke v postopku pri zagovorniku imata oseba, ki je vložila pobudo za obravnavo primera (v nadaljnjem besedilu: pobudnik) in kršitelj. Pravico udeleževati se postopka ima tudi diskriminirana oseba, ki ni pobudnica.

(3) Postopek obravnave primera pri zagovorniku je zaupen in brezplačen.

(4) Stranke imajo pravico vpogleda v spis zadeve, ki ga zagovornik vodi v zvezi z obravnavanim primerom, razen v občutljive osebne podatke iz 19. točke 6. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo).

(5) Zagovornik vodi postopek nepristransko in pridobi stališča vpletenih strani.

30. člen

(osebni podatki)

(1) Pobuda za potrebe obravnavanja in nadzorov po tem zakonu vsebuje vsaj naslednje sestavine:

- osebno ime oziroma firmo oziroma drug naziv pobudnika, naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež;
- navedbo nasprotne strani oziroma kršitelja, če je ta pobudniku znan, njegov naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež;
- navedbo okoliščin, osebnih imen in kontaktnih podatkov morebitnih prič ali drugih podatkov v zvezi z zadevo, ki izkazujejo, da je prišlo do diskriminacije;
- kontaktni podatki pobudnika;
- lastnoročni podpis pobudnika.

(2) Če je pobuda anonimna, zadoščajo podatki iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka.

31. člen

(postopek)

(1) Po prejetju pobude zagovornik preveri navedbe pri kršitelju oziroma drugih subjektih, od katerih lahko zahteva posredovanje podatkov in dokumentov, ki so potrebni za ugotovitev obstoja

diskriminacije. Državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe zagovorniku na njegovo zahtevo brezplačno posredujejo vse podatke, tudi osebne, in dokumente, ki jih zagovornik potrebuje za ugotovitev, ali v obravnavanem primeru obstaja diskriminacija. Prejšnji stavek ne velja za posredovanje podatkov iz zaupnih razmerij, določenih z zakonom, ali za podatke, za pridobitev katerih je potrebna predhodna odločba sodišča Republike Slovenije.

(2) V primeru viktimizacije lahko zagovornik pozove kršitelja, da z ustreznimi ukrepi zavaruje diskriminirano osebo ali osebo, ki ji pomaga, pred viktimizacijo oziroma odpravi nastale posledice viktimizacije.

32. člen

(zahteva za oceno ustavnosti)

Če zagovornik pri izvajanju svojih nalog ugotovi, da je zakon ali drug predpis diskriminatoren, lahko Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije posreduje predlog besedila zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti.

6. Posebnosti pravnega varstva pred diskriminacijo

33. člen

(pravno varstvo)

(1) Diskriminirana oseba lahko v zvezi z varstvom pred diskriminacijo po tem zakonu uveljavlja sodno varstvo v skladu z zakonom.

(2) Tožba iz prejšnjega odstavka se lahko vloži v treh letih od ravnanja, ki je pomenilo diskriminacijo.

(3) Diskriminirani osebi v primeru diskriminacije pripada odškodnina za premoženjsko in nepremoženjsko škodo po splošnih pravilih zakona, ki ureja obligacijska razmerja. Pri odmeri višine odškodnine sodišče posebej upošteva, ali je bila oseba izpostavljena hujši obliki diskriminacije.

(4) Zahtevku za objavo sodbe v medijih se ugodi, če je prišlo do diskriminacije s posredovanjem medijev ali če je bila informacija o ravnanju, ki predstavlja diskriminacijo, objavljena v medijih, objava sodbe pa je potrebna zaradi odprave posledic ali zaradi preprečevanja diskriminacije v podobnih primerih.

34. člen

(obrnjeno dokazno breme)

(1) Kadar diskriminirana oseba v postopku pri zagovorniku, pristojni inšpekciji ali drugem postopku, v katerem zahteva obravnavo diskriminacije, izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, mora kršitelj dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi

oziroma da je neenako obravnavanje dopustno v skladu s tem zakonom.

(2) Prejšnji odstavek se ne uporablja v kazenskem postopku.

35. člen

(vloga zagovornika in nevladnih organizacij)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, lahko diskriminirana oseba za zastopanje v sodnih postopkih iz 33. člena tega zakona pooblasti zagovornika ali nevladno organizacijo, ki deluje na področju varstva pred diskriminacijo in varstva človekovih pravic. V imenu zagovornika ali nevladne organizacije lahko opravlja procesna dejanja le oseba, ki je zaposlena pri zagovorniku ali je član nevladne organizacije in ima opravljen pravniški državni izpit.

(2) Šteje se, da gre za nevladno organizacijo, ki deluje na področju varstva pred diskriminacijo in varstva človekovih pravic, če ima priznan status delovanja v javnem interesu na področju varstva pred diskriminacijo ali varstva človekovih pravic.

(3) Status društva v javnem interesu na področju iz prejšnjega odstavka podeli pristojno ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja društva in v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme pristojno ministrstvo. Status delovanja v javnem interesu na področju varstva pred diskriminacijo ali varstva človekovih pravic lahko pridobijo tudi druge nevladne organizacije, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe o statusu društva v javnem interesu, določene s tem zakonom in zakonom, ki ureja društva.

(4) Zagovornik ali predstavnik nevladne organizacije iz prejšnjega odstavka lahko diskriminirano osebo spremlja v sodnih postopkih iz 33. člena tega zakona, ne da bi jo zastopala, če diskriminirana oseba s tem soglaša. Za prisotnost spremljevalca v sodnih postopkih zadostuje, da diskriminirana oseba pred pričetkom postopka ali v postopku izjavi, da jo določena oseba spremlja in da želi, da je v postopku prisotna.

7. Nadzor nad izvajanjem zakona

36. člen

(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravljajo zagovornik in pristojne inšpekcije. Zagovornik pri izvajanju inšpekcijskega nadzora smiselno uporablja določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor in določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače.

(2) V okviru inšpekcijskega nadzora zagovornik in pristojna inšpekcija nadzorujeta izvajanje določb tega in drugih zakonov glede prepovedi posameznih oblik diskriminacije na področjih iz 2. člena tega zakona.

(3) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora je zagovornik upravičen:

- pregledovati dokumentacijo, ki se nanaša na obravnavani primer diskriminacije,
- zasliševati stranke in priče v postopku,
- pregledovati dokumentacijo in akte, ki urejajo prepoved diskriminacije ali uvajajo posebne ukrepe,
- pregledovati prostore, v katerih je prišlo do diskriminacije,
- preverjati ukrepe in postopke za preprečitev oziroma odpravo diskriminacije ter njihovo izvajanje,
- izvajati druge pristojnosti, določene z zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, in zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Če inšpekcijski nadzor pokaže, da niso izpolnjene zahteve iz tega zakona, lahko zagovornik:

- odredi odpravo nepravilnosti, ugotovljenih pri izvajanju inšpekcijskega nadzora, v roku, ki ga določi,
- predlaga sprejetje ustreznih ukrepov za preprečitev nadaljnje diskriminacije oziroma odpravo posledic diskriminacije, v roku, ki ga določi,
- prepove nadaljnjo diskriminacijo.

(5) Če zagovornik presodi, da izdaja odločbe iz prejšnjega odstavka v konkretnem primeru ne bi bila smiselna, lahko primer takoj odstopi pristojni inšpekciji, da začne postopek o prekršku.

(6) Zoper odločitev zagovornika iz četrtega odstavka tega člena ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor ne zadrži izvršitve odločitve zagovornika. V upravnem sporu odloča Upravno sodišče Republike Slovenije na sedežu v Ljubljani.

(7) Kršitelj zagovorniku poroča o izvršitvi odločitve zagovornika iz četrtega odstavka tega člena v osmih dneh po poteku roka.

37. člen

(odstop zadeve pristojni inšpekciji)

Če kršitelj v postavljenem roku ne izvrši odločbe iz prejšnjega člena, zagovornik pa meni, da je bila kršena prepoved diskriminacije, pripravi predlog za uvedbo postopka o prekršku v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, in ga pošlje pristojni inšpekciji v nadaljnjo obravnavo. Pristojna inšpekcija mora primer obravnavati in o odločitvi obvestiti tudi zagovornika.

38. člen

(prekrškovni organ)

(1) Prekrškovni organ po tem zakonu so pristojne inšpekcije, ki so na posameznem upravnem področju po zakonu pristojne za inšpekcijski nadzor na področju, na katerem je prišlo do

diskriminacije.

(2) Pristojne inšpekcije vodijo postopek o prekršku in o njem odločajo na podlagi predpisov, ki urejajo njihovo delovanje v okviru pristojnosti, ki jih imajo v skladu z zakonom.

8. Kazenska določba

39. člen

(globe)

(1) Z globo od 3.000 eurov do 20.000 eurov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če na področjih iz 2. člena tega zakona:

- diskriminaciji (6. člen), o sebo izpostavlja
- nadlegovanju ali spolnemu nadlegovanju (8. člen), o sebo izpostavlja
- diskriminacijo (9. člen), da navodila za
- pomaga diskriminirani osebi (11. člen). viktimizira osebo, ki

(2) Z globo od 3.000 do 30.000 eurov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če na področjih iz 2. člena tega zakona viktimizira diskriminirano osebo (11. člen) ali če izpostavlja osebo ali več oseb hujšim oblikam diskriminacije (12. člen).

(3) Posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena, se kaznuje z globo od 250 do 1.200 eurov.

(4) Posameznik, ki stori prekršek iz drugega odstavka tega člena, se kaznuje z globo od 500 do 3.000 eurov.

(5) Odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, pri katerem je bil storjen prekršek iz prvega odstavka tega člena, se kaznuje z globo od 250 do 2.500 eurov.

(6) Odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, pri katerem je bil storjen prekršek iz drugega odstavka tega člena, se kaznuje z globo od 500 do 5.000 eurov.

9. Prehodne in končne določbe

40. člen

(postopki v teku)

Obravnavanje pobud diskriminiranih oseb, vloženih pred uveljavitvijo tega zakona, in postopki o prekrških, začeti pred uveljavitvijo tega zakona se dokončajo po določbah Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo).

41. člen

(imenovanje zagovornika)

(1) Državni zbor imenuje zagovornika na predlog predsednika republike po tem zakonu v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Dosedanji zagovornik načela enakosti z dnem uveljavitve tega zakona nadaljuje z delom do imenovanja zagovornika iz prejšnjega odstavka.

42. člen

(plačni razred zagovornika)

Do spremembe zakona, ki ureja sistem plač v javnem sektorju, se za zagovornika kot funkcionarja po tem zakonu določi 55. plačni razred.

43. člen

(prevzem zadev)

Zagovornik prevzame vse nedokončane zadeve in arhiv zagovornika načela enakosti.

44. člen

(opravljanje administrativno-tehničnih nalog)

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti še dve leti od uveljavitve tega zakona opravlja administrativno-tehnične naloge za delovanje zagovornika.

45. člen

(poslovnik zagovornika)

Zagovornik izda poslovnik iz tretjega odstavka 28. člena tega zakona v treh mesecih od imenovanja.

46. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 20. do vključno 29. člen Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A) in Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 50/04, 61/07 in 93/07 – uradno prečiščeno besedilo).

47. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen opredeljuje namen in vsebino zakona, ki je zagotavljanje varstva pred diskriminacijo za posameznike in posameznice, in sicer na podlagi njihovih osebnih okoliščin, ki jih predlog zakona našteva primeroma, pri čemer povzema predvsem osebne okoliščine, navedene v Ustavi RS in Kazenskemu zakoniku (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo in 54/15). Osebne okoliščine so različne prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so trajno in nerazdružljivo povezani z določeno osebo, njeno osebnostjo in identiteto, ali pa jih oseba ne spreminja zlahka ter na podlagi katerih se oblikujejo različne skupine oseb in odnosi njihove pripadnosti tem skupinam. Osebne okoliščine, ki so lahko podlaga za diskriminacijo, so, poleg v členu naštetih, tudi nosečnost, starševstvo, zdravstveno stanje, rojstvo, barva kože itd. Zakon ustanavlja Zagovornika oziroma Zagovornico načela enakosti kot samostojni državni organ, ki bo opravljal naloge telesa za enakost, kot ga zahtevajo direktive Evropske Unije 2000/43/ES, 2006/54/ES ter 2004/113/ES, in druge naloge na podlagi tega zakona, npr. inšpekcijski nadzor. Naloge in pristojnosti zagovornika, način imenovanja in statusna vprašanja so opredeljena v 4. poglavju, v petem poglavju je določen postopek pri zagovorniku, dodatne pristojnosti pa ima zagovornik določene v 36., 37. in 38. členu predloga zakona. Tretji odstavek 1. člena opredeljuje varstvo pred diskriminacijo tudi za pravne osebe, če se osebne okoliščine lahko nanašajo tudi nanje. Osebne okoliščine je mogoče povezati s pravnimi osebami, kadar je glede na okoliščine to smiselno mogoče, zlasti zaradi povezave z osebnimi okoliščinami članstva, ustanoviteljev ali oseb, ki jo vodijo in upravljajo. Četrty odstavek opredeljuje vsebino zakona.

K 2. členu

Člen jasno in natančno opredeljuje področja družbenega življenja, na katerih je v skladu s pravom Evropske Unije zagotovljeno enako obravnavanje oziroma je prepovedana diskriminacija. Našteta področja izhajajo iz direktiv Evropske Unije in iz prakse Sodišča EU, zato so posebej izpostavljena. Poleg tega je z vidika jasnosti besedila in naslovljenecv pravnih norm bolj razumljivo, če je naštetih večina področij, na katerih lahko prihaja do diskriminacije. Predlagani člen določa dolžnost državnih organov, lokalnih skupnosti, nosilcev javnih pooblastil ter vseh fizičnih in pravnih oseb, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in v podobnih situacijah, pri svojem delovanju v razmerju do posameznikov in posameznic zagotavljati enako obravnavanje. Pri tem je treba poudariti, da se enako obravnavanje nanaša samo na področja družbenega oziroma javnega življenja, torej na področja, na katerih posamezniki in posameznice (ali v določenih primerih tudi pravne osebe) uveljavljajo svoje pravice oziroma izvajajo dolžnosti, ter nastopajo v pravnem

prometu, ne velja pa za zasebna razmerja (npr. družinska, prijateljska razmerja). Drugi odstavek daje podlago za določitev posameznih diskriminatorskih dejanj v področni zakonodaji, tako kot je to npr. urejeno v Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr. in 47/15 – ZZSDT). Slabo poznavanje pojma diskriminacije ter prešibko zavedanje, kaj pomeni diskriminacija, vnašajo pravno negotovost v sistem varstva, zato je nujno, da se posamezna diskriminatorska ravnanja podrobneje opredelijo tudi s področnimi predpisi. Samo tako se lahko zagotovi ustrezna pravna varnost naslovnikov norm in določi zadostna podlaga za delovanje inšpekcijskih služb. Vsak državni organ na svojem področju najbolje ve, kakšna dejanja naj bodo prepovedana, zato predlagani člen podrobnejšo opredelitev prepovedanih ravnanj prepušča organom, pristojnim za urejanje posameznega področja. Nadalje predlagani zakon uveljavlja načelo *in favorem libertatis* oziroma narekuje uporabo tega zakona, če je za diskriminirano osebo ugodnejši. Podobno določilo vsebuje Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list. RS, št. 94/10 in 50/14).

K 3. členu

Člen v skladu s pravili nomotehnike navaja direktive EU, ki se prenašajo v pravni red Republike Slovenije, pri čemer predlagani zakon prenaša zgolj določbe, ki se nanašajo na prepoved diskriminacije ter uveljavljanja varstva zaradi diskriminacije.

K 4. členu

Člen vsebuje splošno definicijo diskriminacije, ki je povzeta po Mednarodni konvenciji o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, podobno določilo vsebuje tudi Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk. Člen tudi izrecno prepoveduje diskriminacijo zaradi katere koli osebne okoliščine, tako tiste, ki je omenjena v 1. členu predloga zakona, kakor tudi katere koli druge, ki je zakon posebej ne našteva.

K 5. členu

Člen podobno kot direktive EU opredeljuje pojem enakega obravnavanja, ki pomeni odsotnost neposredne oziroma posredne oblike diskriminacije zaradi katere koli osebne okoliščine. Ker so kot diskriminacija opredeljena tudi nekatera druga ravnanja, opredeljena v naslednjih členih (npr. nadlegovanje in spolno nadlegovanje, navodila za diskriminacijo), predlog člena posebej poudarja, da enako obravnavanje pomeni tudi, da oseba ni izpostavljena drugim oblikam diskriminacije. Za obstoj diskriminacije ni potreben namen kršitelja nekoga diskriminirati; dovolj je, da je do diskriminacije prišlo oziroma bi lahko prišlo do nje. Varstvo pred diskriminacijo je s predlogom zakona zagotovljeno tudi osebam, ki so kakorkoli (pravno ali dejansko) povezane z osebo z določeno osebno okoliščino (npr. zakonec, sorodnik itd.) in osebam, ki so diskriminirane iz razloga, ker jim je pripisana določena osebna okoliščina, ki je sicer nimajo.

K 6. členu

Člen v skladu z direktivami EU definira pojma neposredna in posredna diskriminacija. Definiciji sta enaki kot v Zakonu o uresničevanju načela enakega obravnavanja (ZUNEO). Manj ugoden položaj za obstoj neposredne diskriminacije je podan, če oseba zaradi določene osebne okoliščine ali več okoliščin ne more zadostiti kriteriju ali mu težko zadosti ali ji tak kriterij nalaga znatnejše ovire ali dodatna bremena v primerjavi z drugimi osebami, ki nimajo takšne osebne okoliščine.

K 7. členu

Člen našteva ravnanja, ki poleg neposredne in posredne oblike diskriminacije, štejejo za diskriminacijo. V skladu z določbami direktiv EU se za diskriminacijo šteje tudi nadlegovanje in spolno nadlegovanje ter navodila za diskriminacijo, prepovedani so povračilni ukrepi zoper diskriminirano osebo ali osebo, ki ji pomaga (viktimizacija). Kot posebna oblika diskriminacije je določeno tudi pozivanje k diskriminaciji.

K 8. členu

Člen definira nadlegovanje in spolno nadlegovanje. Definicija je povzeta po direktivah EU. Nadlegovanje obstaja, ko kršitelj, kljub upravičeno izraženemu nasprotovanju prizadete osebe, s

spornim ravnanjem nadaljuje oziroma v hujših primerih zadošča že enkratno dejanje. Spolno nadlegovanje je lahko ravnanje (za hujše oblike zadošča enkratno dejanje) ali vedenje (za ponavljajoče lažje kršitve), ki ima obliko verbalnega nadlegovanja (kot npr. nezaželeno osvajanje, pohotni pogledi, spreminjanje službenih tem v spolne, nezaželeno dajanje vzdevkov, opolzki komentariji), neverbalnega nadlegovanja (kot npr. nezaželene spolno sugestivne geste, nezaželena elektronska sporočila) ali fizičnega nadlegovanja, ki vključuje nepotrebno dotikanje, objemanje, poljubljanje itd.

K 9. členu

Člen opredeljuje navodila za diskriminacijo kot kakršna koli navodila, katerih posledica je bila diskriminacija v preteklosti oziroma je oseba zaradi takšnih navodil diskriminirana sedaj oziroma bi lahko bila, vendar do diskriminacije iz takšnih ali drugačnih razlogov (še) ni prišlo. Naravo navodil imajo lahko podzakonski predpisi, interni akti, politike ter ustaljene prakse ter kakršnekoli usmeritve, dane pisno, ustno ali na drug način. Šteje se, da gre za navodilo za diskriminacijo tudi tedaj, če je napovedan le namen diskriminirati določeno osebo ali skupino oseb.

K 10. členu

Člen definira pozivanje k diskriminaciji, kot prekršek je spodbujanje k diskriminaciji delno urejeno v zakonu, ki ureja javni red in mir, vendar je v tem primeru objekt varstva javni red in mir, ne pa načelo enakega obravnavanja. Definicija v predlaganem členu je hkrati tudi širša od definicije javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti, kot jo opredeljuje kazenska zakonodaja. Pozivanje k diskriminaciji tudi v tem zakonu ni opredeljeno kot prekršek.

K 11. členu

Člen prepoveduje povračilne ukrepe oziroma viktimizacijo, ki so ji lahko izpostavljene osebe zaradi ukrepanja proti diskriminaciji. Pred povračilnimi ukrepi so varovane tako diskriminirane osebe, ki so ukrepale z namenom prenehanja diskriminacije, kakor tudi osebe, ki si prizadevajo preprečiti oziroma odpraviti diskriminacijo (npr. pomagajo diskriminirani osebi, odklonijo izvršitev diskriminatornega navodila, razkrijejo informacijo o diskriminaciji).

K 12. členu

Člen opredeljuje hujše oblike diskriminacije, ki jih do sedaj veljavna zakonodaja ni urejala, s čimer se zagotavljata razvoj in večja skladnost slovenskega pravnega reda z evropskimi standardi. Sodišče pri določanju višine odškodnine za nepremoženjsko škodo v skladu s 33. členom posebej upošteva tudi, ali je bila oseba izpostavljena hujšim oblikam diskriminacije, hkrati pa so zagrožene kazni za prekrške višje, ko gre za hujše oblike diskriminacije. Večkratna diskriminacija obstaja, ko je oseba diskriminirana na podlagi več osebnih okoliščin hkrati (npr. ženska invalidka), množična pa, ko je z enim ravnanjem diskriminiranih več oseb. Izpostavljenost osebe dolgotrajni oziroma diskriminaciji, ki traja daljši čas (npr. nadlegovanje, kateremu je oseba lahko izpostavljena več mesecev), ali ponavljajoči se diskriminaciji (več ravnanj diskriminacije v nekem časovnem obdobju) je ravno tako hujša oblika diskriminacije. Hujša oblika diskriminacije je tudi tista, ki ima težko popravljive posledice za diskriminirano osebo, zlasti, če je storjena v razmerju do otrok ali drugih slabotnih oseb, ki se ne morejo same braniti (npr. telesno ali duševno prikrajšanih oseb).

K 13. členu

Člen je vsebinsko enak veljavni ureditvi v ZUNEO in opisuje izjeme, v katerih je - ne glede na ostale določbe zakona - različno obravnavanje vendarle dovoljeno. Izjeme so (razen prvega odstavka) smiselno enake določbam o izjemah, ki jih izrecno opredeljujejo direktive EU. Prvi odstavek tega člena je namenjen presoji tistih primerov (ne)enakega obravnavanja, ki niso zajeti v direktivah, so pa možni na podlagi tega zakona. Ker gre za široko področje uporabe, je nemogoče taksativno opredeliti, katera ravnanja ne pomenijo kršitve načela enakega obravnavanja. Zato za te primere zakon uvaja splošen obrazec presoje, na podlagi katerega je dovoljeno takšno različno obravnavanje, ki upravičuje legitimen cilj in so sredstva za doseg tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna. V skladu s sodno

prakso Ustavnega sodišča RS² predlagani člen uzakonja tridelni test sorazmernosti. Ta zahteva ustreznost ukrepa (da je z ukrepom sploh mogoče doseči zadani cilj), potrebnost ukrepa (da se cilja ne da doseči z drugim ukrepom) ter sorazmernost ukrepa (da sta teža in obseg ukrepa proporcionalna zadanemu cilju).

K 14. členu

Člen vsebuje splošno opredelitev nosilcev nalog na področju zagotavljanja načela enakega obravnavanja. Državni organi, lokalne skupnosti in nosilci javnih pooblastil so zavezani z osveščanjem, spremljanjem položaja posameznih družbenih skupin ter z ukrepi iz svoje pristojnosti ustvarjati pogoje za enako obravnavanje oseb. Določba ja deklaratorne narave in pomeni zavezo vseh oblastnih organov, da si vsak na svojem področju delovanja prizadevajo tudi za zagotavljanje enakega obravnavanja vseh oseb. Posebna obveznost je navedena za ministrstva in vladne službe, ki so že sedaj pristojna za zagotavljanje enakega obravnavanja določenih skupin oseb, kot npr. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Urad za narodnosti. Vsi navedeni in tudi druga ministrstva so dolžna na svojih delovnih področjih pri načrtovanju ukrepov in politik presojati tudi vpliv teh ukrepov na posamezne družbene skupine.

K 15. členu

Člen določa, da morajo vlada in drugi državni organi (npr. ministrstva, vladne službe) pri oblikovanju rešitev in predlogov za doseganje namena tega zakona sodelovati s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami, kar je zahteva direktiv EU.

K 16. členu

Člen določa obveznost državnih organov, ki se pri svojem delu srečujejo s primeri diskriminacije, da vodijo o tem anonimno evidenco, ki vključuje število primerov glede na osebne okoliščine in glede na področje, na katerem se je diskriminacija zgodila. Navedena določba velja tudi za zagovornika načela enakosti in pristojne inšpekcije iz 39. člena predloga zakona. Namen predlagane določbe je zlasti ugotoviti stanje glede diskriminacije, saj trenutno ni na voljo podatkov o tem, kakšen je obseg diskriminacije, na katerih področjih prihaja do diskriminacije in katere osebne okoliščine so najbolj problematične.

K 17. členu

Člen opredeljuje posebne ukrepe kot tiste ukrepe, s katerimi je mogoče zagotoviti enakost v najbolj očitnih primerih neenakosti. Opredelitev pozitivnih ukrepov je povzeta po 5. členu direktive 2000/43.

K 18. členu

Člen navaja subjekte, ki lahko sprejemajo posebne ukrepe. To so skoraj vse pravne osebe, ki lahko v vlogi delodajalca, izobraževalne ustanove oziroma ponudnika določenega blaga ali storitve dajejo prednost določeni skupini oseb ali zanje uvajajo posebne spodbude. Gre za možnost in ne obvezo vseh navedenih subjektov, da uvedejo posebne ukrepe na tistih področjih svojega delovanja, na katerih ocenijo, da so potrebni in smiselni. Ker pa gre za občutljivo področje, predlog člena natančno opredeljuje postopek sprejema pozitivnih ukrepov (analiza obstoječega stanja, opredeljenost v internih aktih), določa redno preverjanje njihove ustreznosti in takojšnjo odpravo, ko je ugotovljeno, da niso več potrebni. Pri tem je potrebno poudariti, da posebni ukrepi, sprejeti pod zakonsko določenimi pogoji, ne pomenijo diskriminacije in da ni potrebno, da so določeni v zakonu, zadošča interni akt subjekta, ki jih je sprejel in veljajo za njegovo področje delovanja. Če oseba meni, da je zaradi uporabe posebnih ukrepov diskriminirana, ima na voljo pravne poti, ki jih določa zakon za varstvo diskriminiranih oseb, torej postopek pri zagovorniku oziroma posebna tožba.

K 19. členu

² Glej npr. sodba **U-I-276/96**:

<http://odlocitve.us-rs.si/ursr/us-odl.nsf/o/6DCD80AD3D11C26CC125717200280EA0>

Člen opredeljuje zagovornikovo organizacijsko samostojnost glede statusne oblike kakor tudi funkcionalno samostojnost glede samostojnosti pri delovanju. Določba je pomembna z vidika zahtev prava EU, saj je Republika Slovenija prejela uradni opomin ravno zaradi nezadostne samostojnosti sedanjega zagovornika načela enakosti, tako z vidika institucionalne organiziranosti kot z vidika operativnega delovanja.

K 20. členu

Člen je pomemben z vidika varstva zagovornikove samostojnosti pri njegovem delovanju, saj izrecno navaja tiste njegove pristojnosti, glede katerih nihče ne sme dajati zagovorniku obveznih navodil.

K 21. členu

Člen opredeljuje naloge zagovornika, ki so povzete po direktivah, dodane pa so jim tudi nekatere druge naloge, pomembne za izvajanje predlaganega zakona. Med njimi je najpomembnejša opravljanje nalog inšpekcijskega nadzora, v katerem ugotavlja, ali je v obravnavanih primerih prišlo do diskriminacije. Če ugotovi, da je do diskriminacije prišlo, ima v skladu z 36. členom zakona možnost izdaje ureditvene odločbe, v kateri odredi odpravo nepravilnosti in kršitelju določi rok za njeno uresničitev.

K 22. členu

Člen določa dolžnost zagovornika, da vsako leto pripravi redno poročilo o svojem delu, lahko pa poroča Državnemu zboru RS tudi s posebnimi poročili, npr. o diskriminaciji posamezne družbene skupine na določenem področju. Dolžnost poročanja državnemu zboru je določena zaradi zagotavljanja večje neodvisnosti in samostojnosti zagovornika pri njegovem delu, kakor tudi zaradi seznanjanja državnega zbora o problematiki področja nediskriminacije. V praksi so se dosedanja poročila zagovornikov in zagovornic načela enakosti obravnavala v državnem zboru, na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, čeprav ZUNEO takšnega določila ni vseboval. Kot neodvisni kontrolni mehanizem glede vsebine in kvalitete poročil je določena možnost sodelovanja Varuha človekovih pravic. Poseben odstavek je namenjen varovanju osebnih podatkov pobudnikov, saj se njihovi podatki v poročilih ne smejo navajati.

K 23. členu

Člen določa način in pogoje za imenovanja zagovornika, ki ga imenuje državni zbor na predlog predsednika republike. Poleg splošnih pogojev (državljanstvo Republike Slovenije; da oseba ni bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen), člen določa dodatne pogoje glede smeri in stopnje izobrazbe ter delovnih izkušenj. Predlog določa okvirni postopek izbire zagovornika, določen je najdaljši možen rok za prijavo kandidatov/kandidatk za zagovornika, pri čemer je potrebno upoštevati nek razumen rok za prijavo, ki jim daje dovolj časa za pripravo kandidature (vsaj 15 dni). Zadnji odstavek določa omejitve, da isti zagovornik funkcije ne more opravljati več kot dva mandata.

K 24. členu

Člen določa status zagovornika kot državnega funkcionarja, način in postopek predčasne razrešitve, ki se začne na predlog predsednika republike, kar pomeni, da bo moral predsednik republike najprej preveriti, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za razrešitev. Ena od možnosti predčasne razrešitve je tudi, da zagovornik pri opravljanju svojih nalog krši zakon ali ustavo, kar bo predmet presoje predsednika republike, ki ima podobno pristojnost tudi pri Informacijskem pooblaščenču, pri katerem se je v zvezi s takšno pobudo že oblikovala praksa (kršitev zakona mora biti jasna in očitna, torej takšna, da bi se zagovornik s pričakovano skrbnostjo dobrega strokovnjaka moral zavedeti, da ravna v nasprotju z zakonom ali ustavo; ali so v konkretnem primeru nastale škodljive posledice).

K 25. členu

Člen ureja nezdržljivosti funkcije zagovornika z drugimi funkcijami in je smiselno povzet po Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 71/93, 15/94 – popr., 56/02 – ZJU in 109/12).

K 26. členu

Člen določa strokovno in administrativno-tehnično službo zagovornika, ki jo zagovornik skladno s tretjim odstavkom 28. člena uredi s poslovníkom oziroma drugimi splošnimi akti. Postopke inšpekcijskega nadzora lahko po pooblastilu vodijo tudi pri zagovorniku zaposleni uslužbenci/uslužbenke, medtem ko odločb na podlagi 36. člena zakona ne morejo izdajati.

K 27. členu

Člen določa, da se sredstva zagovornika zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije in jih določi državni zbor.

K 28. členu

Člen določa sedež zagovornika, ki je v Ljubljani, in naziv organa, ki je različen glede spol vsakokratnega zagovornika/zagovornice. Zagovornik svojo organiziranost in postopek uredi s poslovníkom in drugimi splošnimi akti. Tako npr. z aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določi notranjo organizacijo, s katero so določene organizacijske enote, delovna področja, način vodenja delovnih področij, naloge, pooblastila in odgovornosti. Z internimi akti lahko uredi tudi status svojih namestnikov/namestnic.

K 29. členu

Člen določa pravico posameznika/posameznice, ki meni, da je diskriminirana, da vloží pobudo pri zagovorniku. Podrobneje bo postopek obravnavane sicer določen v poslovníku zagovornika, predlog zakona pa določa nekatere posebnosti glede na Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14) in Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13), ki ju zagovornik smiselno uporablja pri svojem delu. Tako je stranka v postopku pri zagovorniku tudi pobudnik, pravico udeležbe v postopku ima tudi diskriminirana oseba, ki ni pobudnica. Zagovornik lahko postopek začne tudi po uradni dolžnosti, vendar mora v tem primeru za obravnavo pridobiti soglasje diskriminirane osebe, razen v primerih, ko je diskriminiranih več oseb oziroma diskriminiranih oseb ni mogoče določiti (npr. v primeru različnih cen storitev za moške in ženske ali objave prostega delovnega mesta, ki izključuje osebe določene vere ali rase). Mišljena je večja skupina oseb, ki se jih ne da natančno opredeliti, zaradi česar ni mogoče pridobiti soglasja od vseh. Gre za primere, ki jih zagovornik prepozna kot sporne (npr. skupini Romov je zavrnjen vstop v diskoteko, skupina mladih ni postrežena v gostilni), sem pa spadajo tudi kršitve, pri katerih še ni konkretnih žrtev, npr. plakati s sporno vsebino, diskriminatorne izjave, ki bi lahko pripeljale do diskriminacije, kjer je diskriminirana vnaprej neopredeljena skupina. V teh primerih lahko izda ureditveno odločbo ne glede na konkretno osebo, saj gre po navadi za primere, ko do diskriminacije še ni prišlo oziroma se diskriminiranih oseb ne da identificirati. Člen določa, da je postopek pri zagovorniku zaupen, saj gre v primerih diskriminacije za občutljive osebne podatke, ki jih je zagovornik dolžan varovati tudi po prenehanju funkcije. Prav tako lahko zagovornik v konkretnih primerih omeji pravico dostopa do osebnih podatkov strankam postopka.

K 30. členu

Člen našteva osebne podatke, ki jih vsebuje pobuda zagovorniku. Glede na to, da gre lahko v primerih, ki jih bo obravnaval zagovornik, za občutljive osebne podatke (npr. spolna usmerjenost, versko ali drugo prepričanje), je potrebno pri tem dosledno upoštevati Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo).

K 31. členu

Člen opredeljuje dolžnost vseh udeleženi h v postopku, da sodelujejo z zagovornikom in mu na njegovo zahtevo tudi posredujejo potrebne podatke oziroma dokumentacijo. Obveznost velja tudi za posredovanje osebnih podatkov, saj so pri obravnavi diskriminacije ti lahko ključnega pomena za ugotovitev njenega obstoja, ne velja pa za podatke iz zaupnih razmerij (kot so npr. razmerja med zdravnikom in pacientom, odvetnikom in stranko) in podatke, za pridobitev katerih je potrebna predhodna odločba sodišča. Po pojasnilu Ministrstva za finance je davčna številka fizične osebe

posebej varovan (osebni) podatek – podatek, ki je davčna tajnost, in ga lahko davčni organ posreduje samo na način, opredeljen v 23. členu Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14 in 91/15; ZdavP-2), in sicer zgolj na podlagi obrazloženega pisnega zahtevka predstojnika ali z njegove strani pooblaščenega osebe, iz obrazložitve zahtevka pa mora biti jasno razviden namen, zaradi katerega se zahteva. Zagovornik bo torej moral za pridobitev davčne številke upoštevati omenjeno določbo ZdavP-2. Že v tej fazi postopka lahko zagovornik pozove kršitelja, da odpravi viktimizacijo in njene posledice, če meni, da je do tega prišlo.

K 32. členu

Člen določa možnost zagovornika, da Varuhu človekovih pravic posreduje predlog zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti, če pri svojem delu ugotovi, da je kakšen predpis ali določba diskriminatorna.

K 33. členu

Člen določa, da imajo diskriminirane osebe pravico zahtevati obravnavo diskriminacije v vseh postopkih, ki jih imajo na voljo v skladu s tem zakonom in drugo zakonodajo, poleg tega pa imajo pravico do odškodnine za nepremoženjsko in premoženjsko škodo po splošnih pravilih civilnega prava. Sodišče bo pri višini odškodnine posebej upoštevalo, če je bila oseba izpostavljena kateri od hujših oblik diskriminacije, opredeljenih v 12. členu zakona. Zakon posebej ureja možnost objave sodbe v medijih v posameznih primerih diskriminacije, če sodišče oceni, da bi to pripomoglo k preprečevanju bodočih podobnih primerov ali če bi bila objava sodbe smiselna zaradi odprave posledic diskriminacije.

K 34. členu

Člen določa pravilo glede dokaznega bremena v primerih diskriminacije, in sicer mora domnevni kršitelj dokazati, da ni kršil načela enakega obravnavanja, kadar diskriminirana oseba izkaže dejstva, ki opravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije. Podobno določbo že vsebujeta veljavni ZUNEO (22. člen) in ZDR-1 (6. člen), določba pa je potrebna zaradi zahtev zakonodaje EU, in sicer direktiv 2000/43/ES, 2000/78/ES, 2004/113/ES in 2006/54/ES.

K 35. členu

Člen določa vlogo zagovornika in nevladnih organizacij v sodnih in upravnih postopkih, kot jo zahtevajo direktive, in sicer 2000/43/ES, 2000/78/ES, 2004/113/ES, 2006/54/ES in 2014/54/ES. Trenutni zagovornik ugotavlja, da je sodna praksa v primerih diskriminacije pomanjkljiva, sodno varstvo pa ne zagotavlja zadostne pravne varnosti. Sodelovanje zagovornika in nevladnih organizacij v sodnih postopkih je zato nujno potrebno okrepiti, da se vzpostavi ustaljena sodna praksa. Člen zato bolj jasno opredeljuje način sodelovanja nevladnih organizacij, ki delujejo na področju enakega obravnavanja, v sodnih in drugih postopkih obravnave kršitev načela enakega obravnavanja. Pri zastopanju zagovornika gre za zakonsko pooblastilo, na podlagi katerega bo po zakonu zastopal diskriminirane osebe, gre torej za spore med temi osebami in kršitelji. Pravobranilstvo pa na podlagi drugega zakonskega pooblastila zastopa državne organe v postopkih, kjer so organi stranka v postopku. Ker je status v javnem interesu z zakonom urejen samo za društva, predlagani člen status širi še na druge oblike nevladnih organizacij. Status društva v javnem interesu podeli pristojno ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja društva in v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme pristojno ministrstvo. Pristojno ministrstvo je ministrstvo, ki je vsebinsko pristojno za odločanje o statusu glede na področje delovanja organizacije in ki podeljuje statuse v skladu z Zakonom o društvih (npr. ko gre za nevladne organizacije, ki delujejo na področju beguncev, migrantov je to MNZ; invalidnih oseb, spola je MDDSZ). V imenu zagovornika ali nevladne organizacije lahko opravlja procesna dejanja le oseba, ki je zaposlena pri zagovorniku ali je član nevladne organizacije in ima opravljen pravniški državni izpit. Zagovornik ali predstavnik nevladne organizacije pa lahko diskriminirano osebo spremlja v sodnih postopkih ne da bi jo zastopala, če diskriminirana oseba s tem soglaša. Za prisotnost spremljevalca v sodnih postopkih zadostuje, da diskriminirana oseba pred pričetkom postopka ali v postopku izjavi, da jo določena oseba spremlja in da želi, da je v postopku prisotna.

K 36. členu

Člen določa organe, ki opravljajo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona, pri čemer so pooblastila razdeljena med zagovornika in inšpekcije, pristojne za inšpekcijski nadzor, nad predpisi z delovnih področij in z 2. člena tega predloga. Pristojne inšpekcije so tiste, ki delujejo na področju, na katerem se je diskriminacija zgodila; če bo oseba diskriminirana zaradi svoje osebne okoliščine pri določanju davčnih obveznosti bo lahko pristojna tudi davčna inšpekcija. Sicer pa bo v večini primerov pristojnost delovne ali tržne inšpekcije, mogoče tudi socialne, šolske ipd. Zagovornik ima namreč v primeru vložene pobude zgolj možnost voditi upravni postopek in izdati ureditveno odločbo, ni pa prekrškovni organ, ki bi izrekal sankcije po tem zakonu. Če zagovornik v postopku ugotovi, da je bila kršena prepoved diskriminacije, izda ureditveno odločbo, s katero kršitelju odredi odpravo nepravilnosti, predlaga sprejem ustreznih ukrepov oziroma prepove nadaljnjo diskriminacijo. Zoper odločitev zagovornika glede ureditvene odločbe ni pritožbe, možen pa je upravni spor. Če zagovornik ugotovi, da v obravnavanem primeru ni podana kršitev, v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru ustavi postopek.

K 37. členu

Člen določa pristojnost inšpekcije v primerih, kadar kršitelj ne spoštuje ureditvene odločbe, izdane s strani zagovornika. V tem primeru zagovornik pripravi predlog za uvedbo postopka o prekršku in ga pošlje na pristojno inšpekcijo. Pristojne inšpekcije so tiste, ki delujejo na področju, na katerem se je diskriminacija zgodila; če bo oseba diskriminirana zaradi svoje osebne okoliščine pri določanju davčnih obveznosti bo lahko pristojna tudi davčna inšpekcija. Sicer pa bo v večini primerov pristojnost delovne ali tržne inšpekcije, mogoče tudi socialne, šolske ipd.

K 38. členu

Člen kot prekrškovne organe za obravnavo diskriminacije določa inšpekcije, ki so na posameznih področjih pristojne za inšpekcijski nadzor. Pristojne inšpekcije so tiste, ki delujejo na področju, na katerem se je diskriminacija zgodila; če bo oseba diskriminirana zaradi svoje osebne okoliščine pri določanju davčnih obveznosti bo lahko pristojna tudi davčna inšpekcija. Sicer pa bo v večini primerov pristojnost delovne ali tržne inšpekcije, mogoče tudi socialne, šolske ipd. V primerih diskriminacije na nekaterih področjih, kjer ni mogoče določiti pristojne inšpekcije, ima diskriminirana oseba na voljo obravnavo primera pri zagovorniku ter redne sodne poti.

K 39. členu

Člen določa globe za prekrške enakega obravnavanja. Globe so različne glede na težo dejanja, tako so za hujše oblike diskriminacije globe višje. V dosedanji praksi je prihajalo do nerazumevanja prekrška diskriminacije in posledično do odsotnosti obravnave in kaznovanja teh prekrškov, zato se predvideva, da se bo najprej vzpostavila praksa glede diskriminatornih ravnanj pri zagovorniku in se nato prenesla še na pristojne inšpekcije.

K 40. členu

Člen določa pravilo glede postopkov v teku, ki se dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 41. členu

Člen določa rok za imenovanje novega zagovornika načela enakosti in podaljšuje opravljanje nalog sedanjega zagovornika do imenovanja novega. Ker je trenutni zagovornik zaposlen na podlagi Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF), se bo prenehanje njegove pogodbe o zaposlitvi presojalo po navedenem zakonu.

K 42. členu

Člen uvršča novega zagovornika v plačni razred do spremembe zakona, ki ureja sistem plač v javnem sektorju.

K 43. členu

Člen določa, da novi zagovornik od sedanjega prevzame vse zadeve in arhiv dosedanjih zagovornikov in zagovornic, ki so svoje delo opravljali po veljavnem ZUNEO.

K 44. členu

Člen opredeljuje dolžnost Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da še dve leti zagotavlja tehnično – administrativno podporo novemu organu.

K 45. členu

Člen določa rok za sprejem poslovnika zagovornika.

K 46. členu

Člen razveljavlja veljavni ZUNEO in določbe Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A), ki se nanašajo na postopek pri zagovorniku / zagovornici enakih možnosti žensk in moških.

K 47. členu

Člen je končna določba, s katero je določen *vacatio legis*.

IV. PREDLOG ZAKONA RAZVELJAVLJA DOLOČBE VELJAVNIH ZAKONOV:

Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A)

20. člen

(zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti žensk in moških)

(1) Za obravnavo primerov domnevnega neenakega obravnavanja spolov, izdajo mnenj po določbah tega zakona ter sodelovanje pri izvajanju nalog, ki so s tem zakonom dodeljene uradu, deluje pri uradu zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti žensk in moških (v nadaljnjem besedilu: zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti).

(2) Delovno mesto zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti je uradniško delovno mesto v smislu zakona o javnih uslužbencih in se hkrati s pogoji za opravljanje dela določi v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v uradu.

21. člen

(namen obravnave)

(1) Namen obravnave primerov domnevnega neenakega obravnavanja spolov (v nadaljnjem besedilu: obravnava primera) je predvsem v odkrivanju obstoja diskriminacije na posameznih področjih družbenega življenja.

(2) Obravnava primera je neformalna in brezplačna.

(3) Zagovornico oziroma zagovornika enakih možnosti ter druge zaposlene v uradu zavezujejo glede vseh podatkov, za katere zvedo pri obravnavi primerov, predpisi o varovanju tajnosti in osebnih podatkov.

22. člen

(pobuda za obravnavo primera)

(1) Pisno pobudo za obravnavo primera pri zagovornici oziroma zagovorniku enakih možnosti lahko dajo posameznice oziroma posamezniki, nevladne organizacije, sindikati in druge organizacije civilne družbe ali druge pravne osebe (v nadaljnjem besedilu: pobudnica oziroma pobudnik).

(2) Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti lahko obravnava tudi anonimne pisne pobude, če vsebujejo dovolj podatkov za obravnavo primera.

23. člen

(časovna omejitev pobude)

Pobuda iz prejšnjega člena mora biti dana čimprej oziroma najkasneje v enem letu po nastanku primera, vendar jo lahko zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti obravnava tudi po poteku tega časa, če oceni, da gre za tako pomembno oziroma resno zadevo, da je njeno obravnavanje smiselno glede na namen tega zakona.

24. člen

(neustrezna pobuda)

Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti ne obravnava pobud, iz katerih očitno izhaja, da ne

gre za primer neenakega obravnavanja spolov po tem zakonu.

25. člen

(obravnavna primera)

(1) Obravnavna primera praviloma poteka pisno, zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti pa lahko obe vpleteni strani povabi tudi na razgovor, če oceni, da bo to pripomoglo k razjasnitvi primera.

(2) Zagovornik oziroma zagovornica enakih možnosti lahko pisno zahteva od nasprotne strani, da ji v določenem roku da pojasnila, ki ji omogočajo obravnavo primera.

(3) Če nasprotna stran zagovornici oziroma zagovorniku enakih možnosti ne da zahtevanih pojasnil, zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti izdela mnenje na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga.

26. člen

(ustavitev obravnave primera)

Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti ustavi obravnavo primera na zahtevo pobudnice oziroma pobudnika, če ta ne kaže zanimanja za nadaljevanje obravnave primera ali če zaradi pomanjkljivih podatkov obravnave primera ne more nadaljevati in zaključiti z mnenjem.

27. člen

(pisno mnenje)

(1) Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti ob zaključku obravnave primera izdelava pisno mnenje, v katerem navede svoje ugotovitve in oceno okoliščin primera v smislu obstoja neenakega obravnavanja spolov po tem zakonu ter o tem obvesti vpletene strani.

(2) V mnenju iz prejšnjega odstavka lahko zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti opozori na ugotovljene nepravilnosti in priporoči, kako naj se odpravijo, ter pozove nasprotno stran, da jo v določenem roku obvesti o svojih ukrepih.

28. člen

(prošnja za mnenje)

Posameznica oziroma posameznik ali pravna oseba se lahko obrne na zagovornico oziroma zagovornika enakih možnosti s prošnjo za mnenje o tem, ali bo oziroma je s kakšnim svojim ravnanjem povzročila neenako obravnavanje spolov v smislu tega zakona.

29. člen

(letno poročilo)

Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti pripravi vsako leto, najkasneje do konca marca za preteklo leto, poročilo o svojem delu, ki ga urad predloži v sprejem vladi.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

/

